

Herrn Prof.
Dr. Gajary Aladar
Priesterseminar
7000 Chur 2

Életünk

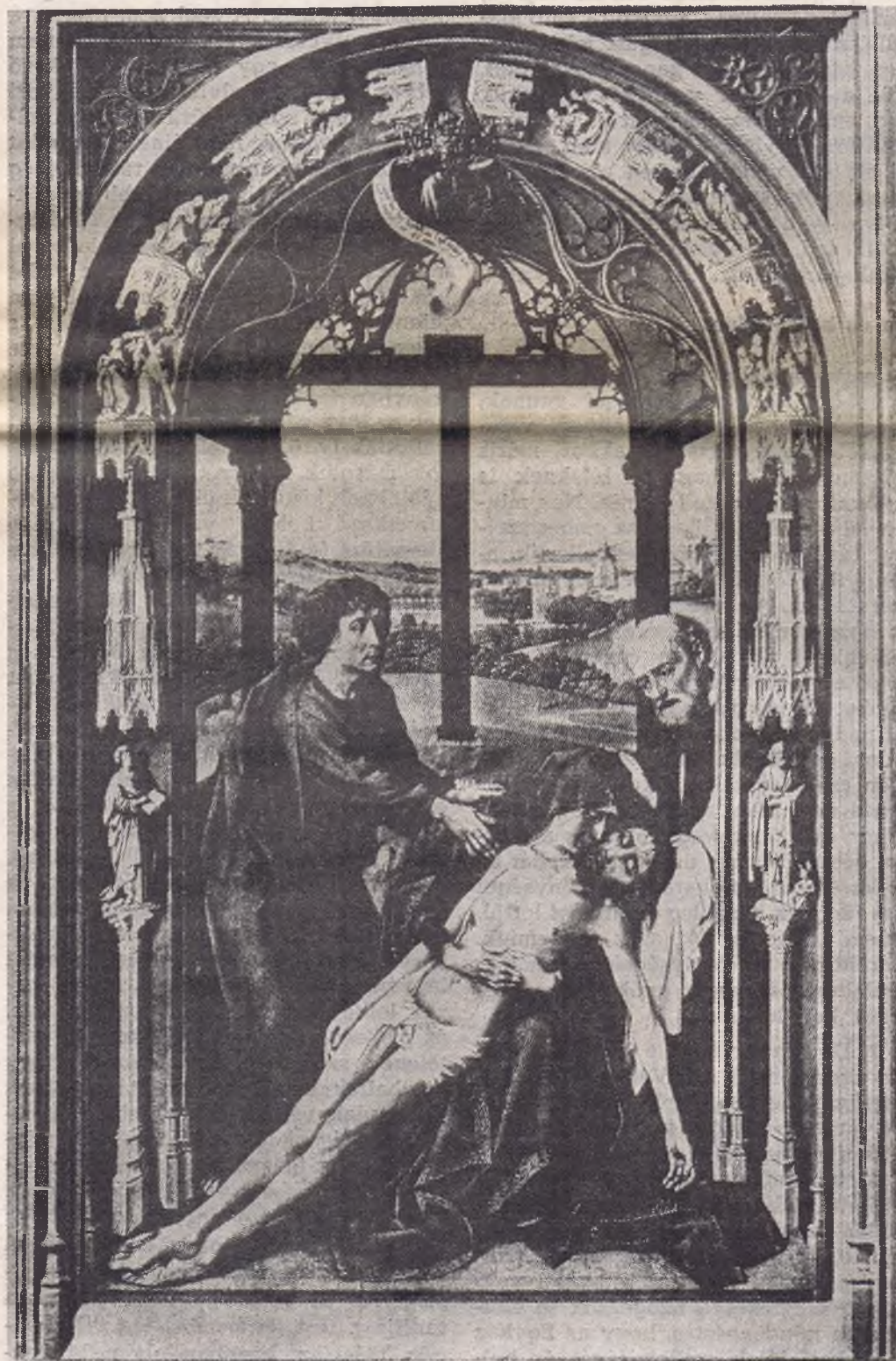
AZ EURÓPAI MAGYAR KATOLIKUSOK LAPJA

IX. évfolyam 4. szám (9. Jahrgang Nr. 4.)

A Z St.Gallen — Erscheint monatlich

1977 április

Rogier van der Weyden: Krisztus Urunk siratása

Ó húsvét reggel, nagy harcok pihe-
nöje, nyílt sírod fölött zeng az engesz-
telő s biztató szózat, melyet meghalla-
nak ugyan mindnyájan, de melyet csak
a föltámadás gyermekei értenek meg.
Sírod árok, sírköved bástya, a világ-
történelem zajlik körülöttünk; de hús-
vétí örömben csak azok hajtják le meg-
nyugodva sírkövedre fejüket, kik hisz-
nek és bíznak a föltámadásban.

Ezek közé tartozunk mi! Nekünk a
húsvét reggele ébredés éjből, tavasz-
odás télből, éledés halálból; nekünk az
alleluja a világharc diadalmi éneke, s
a húsvéti harangszó a fölvonuló örök-
életet harangozza be a világba. Mi hi-
szünk a föltámadásban; egyesekében
éppenúgy, mint nemzetekében; mi hi-
szünk az életben; bízunk a jobb jövő-
ben, s van reményünk a nemzetek föl-
éledéséhez. Ez a lendület a mi tempera-
mentumunk, ez a pathosz a mi lelki
világunknak s neveltetésünknek sajá-
tos jellege.

E hitünket és bizalmunkat meg nem
zavarja sem a nagypéntek emléke, sem
a körülöttünk kísértő romlás; mi a föl-
támadás tavaszi sugárzatából nyugod-
tan nézünk a keresztút távlatába; mind-
ezek a benyomások meg nem zavarnak
minket, mint ahogy a ragyogó napkel-
tét meg nem zavarja az elmúlt éjnek
foszladozó homálya, s mint ahogy a
tavasz fakadó rügyein s illatos hajtásain
nem változtat a sok korhadó ág, melyet
az erdő koronájából kitört az északnak
bus szélvésze. Sőt éppen a romok közt
sarjadó új élet, s a korhadó, száraz ágak
közt fakadó illatos kikelet biztat s báto-
rít leginkább halállal, enyészettel s éj-
szakával szemben s biztosít, hogy e ki-
pusztíthatatlan életerő nem lehet a ha-
lál s a romlás prédája.

Új tavasz, olajos rügy, fakadó kike-
let nemzetünk életében az a nemzedék,
mely hisz a föltámadásban! Van ilyen,
fejlík, erősbül s lelkét s erejét belefek-
teti majd a nemzet életébe, hogy az egé-
szet föltámassza. (Prohászka Ottokár
Összegyűjtött Munkái. 25. k. 208. old.)

PROHÁSZKA OTTOKÁR

Az apostoli hitvallás teológiai magyarázata

«Alá szálla a poklokra»

A legtöbb keresztény az apostoli hitvallást imádkozva csak mondja e szavakat anélkül, hogy mélyebb jelentőségüket felfogná. Pedig ennek a hiteseeménynek megváltásunk történetében megvan a maga jelenősége, különben nem is került volna a Hiszek-egyebe.

A poklokra való alászállás hitcikelyét két szempontból szemlélhetjük: vizsgálhatjuk ennek az igazságnak teológiai feltételeit, vagy nézhetjük önmagában. Teológiai feltétel alatt értjük mindazt, amit ez a hitigazság hitünk szempontjából feltételez. Jelen cikkünkben egyedül a feltételezett igazságok érdekelnek. A következő alkalommal majd magával a pokokra való alászállással foglalkozunk.

Ez az állítás, hogy Jézus halála után és feltámadása előtt leszállt a poklokra, kétségkívül feltételezi, hogy van

emberi lelke, amely halála után is továbblétezett. Hisz világos, hogy nem istensége szerint szállt le a poklokra, mert istensége szerint mindenütt változatlanul jelen van. Nem szállt le a teste szerint sem, mert teste a sírban pihent. Tehát emberi énjének egy másik összetevője szerint, melyet léleknek nevezünk, szállt le a poklokra. De a pokokra való alászállás más igazságot is feltételez, azt, hogy az Ószövetség igazai is éltek lelkük szerint, hisz az Úr Jézusnak a pokokra való alászállása nem helyi mozgást jelent, hanem azokkal való kapcsolatfelvételt, akik a pokolban vannak. Jegyezzük meg előljáróban még azt is, hogy a katolikus Egyház a pokol alatt, melyről itt szó van, sohasem az elkárhozottak poklát, hanem — képletesen szólva — a pokolnak azt az előcsarnokát érti, amelyben az ószövetségi igazak várakoztak.

Az emberi lélek szellem és halhatatlan

A léleknek a halhatatlanságát két síkon vizsgálhatjuk. Ha pusztán csak emberi értelmünk erejével bizonyítjuk a lélek halhatatlanságát, bölcséleti érveléssel van dolgunk. Ha viszont kinyilatkoztatott igazságokra hivatkozva érvelünk, teológiai síkon mozgunk. Vázlatosan mindkét fajta érvelést ismertetjük.

1. Nyilvánvaló, hogy minden élőlénynek van valamilyen benne lakozó életelve, amely élettevékenységeit lehetővé teszi. Életelve van a növénynek és az állatnak egyaránt. Életelve kell, hogy legyen az embernek is. Ezt a tényt nagyjában elismerik még a materialista irányzatú filozófusok is. Ezek legfeljebb azt a kérdést vitatják, hogy az ember életelve, melyet léleknek nevezünk, az anyagra vezetendő-e vissza vagy nem. A materialista filozófia szerint az emberi lélek, bár különbözik az anyagtól, — minden anyagi valóság ugyanis nem él —, végeredményben mégis anyagtól függő valóság és ezért a test felbomlása után nem létezhet tovább, hanem, akárcsak az állatok életelve, a testtel együtt elpusztul. A spiritualista filozófia viszont azt vallja, hogy az ember életelve, a lélek, bár a testtel együtt összetett természetet alkot, önmagában nem az anyagnak a megvilátkozása, kifolyása vagy legfőbb terméke, hanem anyagtól függetlenül is létezni tudó valóság, azaz szellem. A szellemi lélek nem pusztul el a testtel együtt, hanem tovább létezik, azaz halhatatlan. Ám miből lehet bizonyítani a lélek szellemiségét? Csak a tevékenységeiből! Ha fel tudjuk mutatni, hogy

az embernek az állattól gyökeresen különböző élettevékenységei vannak, amelyeket nem lehet az anyagi valósággal megmagyarázni, akkor máris bebizonyítottuk, hogy a léleknek is szellemi valónak kell lennie. Nos, minden jel arra mutat, hogy az ember szellemi tevékenységekkel rendelkezik, amennyiben értelmi ismerete és szabad akarata van. Az ember értelme ugyanis az igazság megismerésére irányul: értelmünkkel változatlan érvényű, azaz tértől és időtől független értékű igazságokat tudunk megismerni. Akaratunkkal pedig szabadon választhatunk, szabadon cselekedhetünk. Már pedig az ilyen cselekedetek gyökere és magyarázata nem lehet az anyagi lét, amely térhez és időhöz van kötve és amelyben determinizmus uralkodik. Tehát az ember értelmi és akarati tevékenységei nem függenek bensőleg az anyagi létől, hanem anyagtalannak, azaz szellemiek. Viszont ha e tevékenységek szellemiek, a léleknek is, amely gyökerük, szelleminek kell lennie.

2. De nézzük most e kérdést teológiai szempontból is. Van-e olyan hitigazság, amely a lélek halhatatlanságát és szellemiségét feltételezi? Van-e a Szentírásban olyan állítás, amely a lélek halhatatlanságára utal? Már előbb említettük, hogy a pokokra való alászállás dogmája csakugyan feltételezi Krisztus emberi lelkének, sőt az ószövetségi igazak lelkének a testtől való független létezését. Szögezzük le előljáróban mindenesetre, hogy az Egyház az emberi lélek szellemiségét és halhatatlanságát hittételnek tekinti.

Vannak teológusok, akik nem törődve az Egyház tanításával, tagadják, hogy hitünk nevében a lélek halhatatlanságát fel kell tételeznünk. Sőt még azt is kétségbe vonják, hogy a Szentírás a lélek halhatatlanságát tanítja. Az utóbbi állításnak csak annyiban van alapja, hogy a zsidóknak évszázadokon, sőt évezredekken át a halál utáni életről valóban csak nagyon elmosódott elgondolásaik voltak. Úgy képzeltek, hogy az emberek haláluk után az alvilágba, a seolba, jutnak. A seol nem azonos a sírral, melyben a test elrothad, hanem a halottaknak egy alvilági gyülekező helyét jelenti. Az alvilágban az akkori kor felfogása szerint sűrű sötétség uralkodik, a halottak nem élnek úgy mint a földön, örömben nincsen részük, még Istent sem dicsérhetik, inkább tengődnek mint élnek ebben az árnyékvilágban. A kinyilatkoztatás előrehaladtával azonban a hívő zsidókban az a tudat kristályosodott ki, hogy a halál nem jelenthet Istentől való élszakadást s hogy az igazak lelkei a halál után vele kapcsolatban maradnak. Ez a tudat két irányban fejlődött ki: egyesek a testnek az idők végén történő feltámadását vallották (v. ö. Dániel és a Makkabeusok második könyvét), mások inkább a léleknek közvetlenül a halál után bekövetkező boldog vagy boldogtalan állapotára fordították figyelmüket. Erre az utóbbi felismerésre inkább azok jutottak, akik görög kultúra körében éltek és a szellemiség tisztultabb fogalmával rendelkeztek. Így a Bölcsesség könyve a következő gyönyörű szöveget tartalmazza: «Csalfa észjárásuk miatt — az istentelenekről van szó — azt mondják egymásnak: Rövid és szomorú életünk; nincs orvosság az ember halála ellen, és nem ismerünk szabadítót az alvilágból . . . Ha elalszik, testünk hamuvá lesz, a lélek meg elillan, mint a lenge szellő . . . Így gondolkodnak, de tévednek, mert gonoszságuk vakká tette őket . . . Isten ugyanis halhatatlanságra teremtette az embert, és saját lényének képmásává tette . . . Az igazak lelke azonban Isten kezében van, és győtrelem nem érheti őket. Az esztelenek szemében úgy látszott, hogy meghaltak; a világból való távozásukat balsorsnak vélték, elmenetelüket megsemmisülésnek. De a békeességben vannak . . . Az igazak azonban örökké élnek és az Úrban van jutalmuk, és a Magasságbeli viseli gondjukat» (Bölcs 2-5). Az Újszövetségben e két irányú hagyomány egyesül és egymást kiegészíti. Az Úr Jézus egyrészt világosan tanítja a test feltámadását a világ végén, másrészt azonban olyan kijelentéseket is tesz, amelyek a léleknek köz-

vetlen halál utáni életére utalnak. Így például a szadduceusokkal való vitájában, — akik gyakorlatilag materialisták voltak s az Ószövetségnek újabb keletű szentkönyveit, amelyek a feltámadásról szólnak, elvetették — Krisztus így érvel: Isten Mózes könyvében — melyet a szadduceusok is elfogadtak — Ábrahám, Izsák és Jákob Istenének mondja magát. Isten csak nem a holtak Istene? Kell tehát, hogy azok, akiknek Istene, éljenek. Mily jogon tagadhatnánk tehát feltámadásunkat? (Mk 12, 18-27). A kereszten függve Jézus a jobb latorhoz e vigasztaló szavakat intézi: «Bizony mondom neked, még ma velem leszel a paradicsomban» (Lk 23, 43). Ez a nyomatékos «még ma» nem vonatkozhat a feltámadás napjára, hanem a folyó napra. Már pedig világos, hogy sem Jézus sem a jobb lator aznap nem támadt fel. Krisztus tehát csakis a jobb lator lelkének a boldogságára gondolhatott, melyben még aznap részesíteni akarta. Egyik-másik példabeszédében utal Ábrahám ölére — lényegében ugyanazt jelenti e kifejezés, amit a teológiában később pokol tornácának neveznek —, és élőként írja le a dúsgazdagot is, Lázárt is. Lázár boldogságnak örvend, a dúsgazdag kinlódik, pedig a világ vége még nem következett be, hisz a dúsgazdag testvérei a földön még élnek. Tehát csak a halál utáni s a feltámadás előtti életnek a képletes leírásáról lehet szó (Lk 16, 19-31). Szent Pál is a filippieknek megvallja, hogy kétségben van arra nézve, mit kívánjon inkább: meghalni vagy tovább élni? «Mind a kettő vonz: Szeretnék elköltözni, hogy Krisztussal egyesüljek, mert ez mindennél jobb volna. De hogy érettek életben maradjak, arra nagyobb szükség van» (Fil 1, 23-24). Nyilvánvaló, hogy Szt. Pál nem a végső feltámadást tartja szem előtt, hisz akkor már nem kellene választania. Hanem miközben a világ folyása tart, kívánatosabb lenne számára az «elköltözés», mert akkor Krisztussal lehetne.

Azt kell tehát mondanunk, hogy a léleknek az ember halála utáni továbblétezését komoly bölcséleti érvek is javasolják s hitünk is feltételezi. Ha a lélek halál utáni életét, azaz szellemiségét tagadjuk, nem tudjuk józanul a Szentírást értelmezni. Ugyanígy Jézusnak a halál utáni alászállása a poklokra, burkoltan, de szükségszerűen feltételezi a léleknek a halál utáni fennmaradását. Az Egyház a maga részéről a gyászmise áldozási imájában így imádkozik a megholtak üdvösségéért: «Fényeskedjék, Uram, az örök világosság szentjeid társaságában mindörökké, mert te jóságos vagy. Adj, Uram, örök nyugodalmat nekik és az örök világosság fényeskedjék nekik szentjeid társaságában mindörökké, mert te jóságos vagy.»

PROF. P. MEHRLE TAMÁS OP

A máriazelli zarándoknapok programja:

1977 május 21 - 22.

Május 21. — szombat:

d. u. 17.00-kor a zarándokok ünnepélyes fogadása a Wienergasse végén.

este 19.30-kor gyertyáskörmenet a szokott úton.

Utána 20.30-kor díszgyűlés a kolostor udvarán lévő új plébániacsarnokban. — Megemlékezés a II. világháborús idők és 1956 magyar hőseiről.

Május 22. — vasárnap:

d. e. 11.15-kor Nagymise szentbeszéddel, népénekekkel a Mária-Zell-i bazilikában. — Közvetlen utána elhelyezzük a zarándokok közös koszorúját és az ifjúság virágcsokrát Mindszenty sírjára.

Előtte 9.00-kor Kivonulás körmenetben, zászlók alatt, az új hősi emléktánc felavatásához.

Kb. 9.45-kor Az emléktánc megáldása, közös ima Hazánkért és hősi halottainkért; — a zarándoklatban résztvevő testületek és egyesületek koszorúikat elhelyezik az emlékműre.

Mivel e két napon sok idegen zarándokkal is számolnunk kell, kérjük a magyar lelkészeket és a külön résztvevőket, hogy szálláshelyet már most rendeljenek Mária-Zell-ben vagy közvetlen környékén az utazási irodánál: Max Eder, Hauptplatz 65, — Tel. (0043) 27 - 27 - 23 - 80. — Postacím: A-8630 Mariazell, Hauptplatz 65.

A Mindszenty-stáció, amint ezt már jeleztük, egyúttal emlékműve is lesz a II. világháború hősi halottainak és az utána bekövetkezett «zord idők» áldozatainak: az elhurcoltaké és bebörtönzötteké; az igazságtalanul kivégzetteké és az 56-os szabadságharc elesett hőseié, hogy évszázadoknak hirdesse és őrizze azoknak a vértanú magyaroknak az emlékét, akik Istenért, hazáért és az emberi szabadságért áldozták életüket.

Ez a hősi emlékmű egy erdős hegyfok előterében áll majd, ahol élénk terül a Stajer alpok fenséges hegyvilága, amely ránéz Dúnántúlra és a Kismagyaralföldre ...! Hogy ez a hősi emlékmű időtálló legyen, nem készítettjük termésköből, ahogy jeleztük, hanem kemény vörösmárványból. — Erre a hősi emlékműre az adományokat címünkre: Ung. Kath. Seelsorge, 8000 München 81, Oberföhringer-Str. 40, vagy : Postscheckkonto 9000-806 Kath. Ungarseelsorge, Post-Scheckamt München, «M-stáció» jelzéssel kérjük.

KRISZTUS FELTÁMADOTT!

Krisztus feltámadott!
Halljátok meg, asszonyok,
Kik kenetet hoztatok,
Többé már ne sírjatok!
Feltámadt Krisztus!

Krisztus feltámadott!
Új csodákat halljatok!
Péter, János fussatok!
Ures a sír, nincsen ott!
Feltámadt Krisztus!

Krisztus feltámadott!
Szűnjetek már, bánatok
Ti is nyomán járjatok,
Feltámadást várjatok!
Feltámadt Krisztus!

Krisztus feltámadott!
Halál fején tapodott,
Égbe utat mutatott.
Tudom, hogy feltámadok!
Feltámadt Krisztus!

A magyarországi egyház helyzete talán a legnehezebb — állapította meg nem régen König bíboros

«Minél nyugatabbra megyünk, annál naivabb a vélemény a keleti országok egyházi helyzetéről» — állapítja meg a bécsi érsek a «Lutherische Monatshefte» című folyóiratnak adott nyilatkozatában (1976 dec.sz.). Az evangélikus egyház vezető havilapja azért fordult König bíboroshoz kérdéseivel, mert az osztrák főpap a «Nem hívők Titkárságának» vezetője. Gyakran jár a keleti országokban.

König nyilatkozata bevezetőjében elmondja: Bécs közel fekszik a vasfüggönyhöz. Ausztriát történelmi kapcsolatok fűzik a keleteurópai népekhez, de földrajzilag is összefügg velük. Ebből az adottságból is következik, hogy Bécs számára nem lehet közömbös, mi történik Keleten. De ezenkívül két másik körülmény is arra készítette, hogy foglalkozzék a kommunista kormányzatú országokban élő népekkel. Ezek közül az egyik 1960-ra megy vissza. Akkor halt meg Stepinac horvát bíboros és König, bécsi érsek elhatározta: elmegy a temetésére. Zágráb előtt autóbaleset érte. Nem vehetett részt a temetésen. Kórházba került, ahol 10 napot töltött. És ez a tíz nap elég volt ahhoz, hogy belássa, milyen fontos a kapcsolat. Ezek a népek elszigeteltségben élnek. Vágyunk rá, hogy kapcsolatba lépjenek nyugati látogatókkal.

A másik körülmény, ami közrejátszott keleti látogatásainak elindítására, az volt, hogy János pápa egy alkalommal azt kérdezte tőle: «Miért nem látogatja meg Mindszentyt Budapesten? Mindszenty akkor már az amerikai követségen volt. «Csodálkozva válaszoltam: Nem lehet Magyarországra utazni.» A határ még le volt zárva. A Pápa ezt válaszolta: «Menjen az állomásra, vegyen jegyet és utazzék Budapestre.» János pápa segített a bécsi bíborosnak az akadályok elhárításában és König Budapestre utazott.

A Lutherische Monatshefte munkatársa megjegyezte: Manapság Keleten sehol sincs kiéleződött, nyílt egyház-üldözés. Ez a csend talán csalóka?

König: Csak óvatosan és általában lehet a keleteurópai egyház helyzetéről beszélni. A helyzet országoként változik. Minél nyugatabbra megyünk, annál naivabb a vélemény a keleti országok egyházi helyzetéről. A turisták azt mondják: vasárnap a templomok tele vannak, remek, milyen ok lehet itt még panasza?! Világos, hogy nem veszik észre a közigazgatási megszorítások láthatatlan hálóját. Nem látják a félelmet, ami pedig ott van a lelkekben. **Ha összehasonlítjuk egymással az egyes országokat, akkor viszonylag Magyar-**

országon a legnehezebb az egyház helyzete.

«Nem Csehszlovákiában a legrosszabb az egyház helyzete?» — kérdezte a Lutherische Monatshefte munkatársa.

König: Csehszlovákiában a nehéz külső nyomás ellenére az egyházban bizakodás és belső összetartás van. A kétség és a megtörtség, a rezignáció, belenyugvás nem tűnik fel. Magyarországon viszont, benyomásom szerint, az utóbbi ideig érezhető a rezignáció, főleg a városokban.

Az evangélikus hetilap munkatársa megkérdezte: vajon ez azt jelenti, hogy a keleti országokban a hierarchia, az egyházi vezetők már jóideje kibékültek az adott helyzettel és megelégszenek a korlátok közé szorított kevés szabadsággal, amit meghagytak nekik?

König: «Igen, de ennek az igennek különféle változataival állunk szemben.»

Mi az Egyház keleti politikájának a fő célja?

König bíboros válasza szerint ezt nem lehet röviden megfogalmazni. Mindenek előtt túl kell élni a mai helyzetet. Emellett arra törekszenek, hogy a keresztényekre kényszerített szűk kereteket tágítsák, több lélegzetet biztosítsanak számukra, hogy kissé szabadabban érezhessék magukat. Maga a Pápa a következőket mondta Könignek a keleti politikáról: «Tudom, hogy sok szemrehányás ér a keleti politika miatt. De keresztény vagyok. Én nem csinálhatok úgy külpolitikát, mint egy államférfiú, akinek megvan a maga államizméje. Nekem az ellenfél is komolyan kell vennem. Készen kell állnom az ellenféllel való tárgyalásra akkor is, ha tudom róla, hogy szavammal esetleg visszaél. Vagyis nekem a külpolitikát is úgy kell csinálnom, mint keresztény csinálja.»

A Lutherische Monatshefte munkatársát ez után az érdekelte, hogy meddig mehet az egyház a kompromisszumokkal anélkül, hogy elveszítené szavahihetőségét?

König szerint lényeges dolgokban az egyház nem köthet kompromisszumot.

A lényeges dolgok közé tartozik például az is, hogy a kormányzatnak nem lehet megengedni, hogy a papok működését vagy felfüggesztését maga intézze. Ha viszont a rendszer csak úgy hajlandó a papok munkáját engedélyezni, hogy kinevezésüket, illetve elmozdításukat maga intézi, felvetődik a kérdés König szerint, hogy vállalható-e

ezen az áron a lelkipásztorkodás vagy sem. Minden bizonnyal adódik eset, amikor megpróbálható, de azzal is számolni kell, hogy nemet kell mondani.

Meddig lehet számolni a fojtogatás elviselésével a kommunista kormányzatú országokban? A kérdésre König azzal válaszol, hogy be kell rendezkedni a hosszú szomjúságra. És ez sokszor megható. Szoltsenyicin mondta König bíborosnak: egyetlen országban sem tettek rá olyan mély benyomást a keresztények, mint Litvániában. Itt a keresztényekből óriási meggyőző erő sugárzik. Ha az ottani üldözések aktáit olvassuk, a második, harmadik század római üldözéseinek vértanú aktáira emlékezünk.

Hogyan segíthetnek a nyugati keresztények a keletieknek? Midenekelőtt azzal, hogy jól tájékozódott turisták látogassák azokat az országokat. A hangsúly a jól tájékozottn van. Vigyenek magukkal könyveket, folyóiratokat és hagyják ott. Beszélgetésre ne számítsanak, mert az ott élő emberek helyzetüknél fogva bizalmatlanok. Csak akkor állnak szóba a látogatóval, ha tudják, hogy megbízhatnak bennük.

Milyen lehetőségei vannak a magasabb szintű látogatásoknak? Például az Egyházak Genfi Világtanácsa vagy a hivatalos római katolikus hierarchia képviselőinek a segítsége?

König: Hivatalosan nagyon keveset lehet tenni. Ha Willebrands bíboros alkalomadtán Moszkvába utazik, vagy az Egyházak Genfi Világtanácsa küldöttséget meneszt Oroszországba, ez mind jó, de az előírásoknak megfelelően csak szűk keretben lehetséges és szigorú felügyelet, ellenőrzés mellett.

Van-e Helsinkinek valami jelentősége a keleti országok egyházaiban?

König bíboros látogatásai és tapasztalatai szerint Keleten nagyon örülnek Helsinkinek. Azt is tudják, hogy az ottani kormányzatok mindent megkísérelnek, hogy ezeket az okmányokat a maguk javára kiforgassák és értelmezzék. Az egyházak viszont annak örülnek, hogy az okmányok szövegeire hivatkozhatnak. Ezért König szerint a Helsinki-i okmányoknak a sokféle interpretálás ellenére is megvan a jelentőségük és fontos lépésnek tekintendő a Keleten élő keresztények számára.

Úgy látszik, König bíboros megállapítása, mely szerint az egyház helyzete Magyarországon a legnehezebb espedig a rezignáció miatt, Budapesten fel-tűnést keltett. A rendszer ugyanis az utóbbi hetekben az Új Embernek és a Vigilia című havi folyóiratnak is megengedte, hogy halkan és sajnálkozva

Menekülés (III)

«Páter, — senki sem hiszi majd el!»

E szavakkal búcsúztatta P. Felipe Gomezt egy kommunista funkcionárius Dél-Vietnamban. E jezsuita atya is, akárcsak a többi keresztény misszionárius, a hatalom átvétele után megkapta a kiutasító végzést. De előbb még becitálták egy kis «beszélgetésre». Ennek során P. Gomez megdöbbenve látta, hogy az új kormány képviselője mennyire nyílt kártyákkal játszik és szinte brutális őszinteséggel tárta fel szándékaikat és jövőendő terveiket. Megengedhette magának. A kiutasított jezsuitának úgy sem hisz majd senki a szabad világban.

Először a szabad vallásgyakorlatról volt szó köztük. P. Gomez természetesen mellette érvelt. «Mindaz, amit itt felhozott, tévedés» — válaszolta erre a kommunista pártfunkcionárius. «A pluralizmus nem más, mint burzsoa megtevesztés, amit mi nem tűrünk meg. A pluralizmus szakadást jelent, a szakadás pedig gyengeséget. A mi uralmunk alatt pedig nincs helye semmiféle gyengeségnek.»

A személyes szabadság kapitalista fogalmát pedig így igazította helyre: «A szabadság az a képessége az embernek, amelynek segítségével új utakat és módokat talál, hogy követhesse az igaz ideológiát.»

A beszélgetés végén azután feltette a kérdést P. Gomeznek, hogy mi a véleménye magáról az emberről? De természetesen ez is helytelen volt és javításra szorult. «Embernek csak az nevezhető, aki ismeri az igaz ideológiát és szerinte él.»

«És a többi?»

«A többi csak élőlény. Közülük még

szóvátegyen néhány lényeges problémát. De ugyanakkor mindkét esetben: Hegyi Bélának és Cserhádi pécsi püspöknek határozottan állást kellett foglalnia a rendszerrel való szoros együttműködés mellett. Ezen az áron Cserhádi püspök a Vigília márciusi számában megemlíthette az «adminisztratív közbelépéseket, amelyek a személyes emberi méltóságot, az egyéni önértéket és a demokratikus alapigazságok rendjét sértik. Ugyancsak tovább kellene csökkennie vagy megszűnnie annak a szemléletnek, mely a vallásos emberben másodrendű állampolgárt lát, és nem biztosítja számára a tehetségének, képességének és szorgalmának megfelelő munkák lehetőségét.» Ebből is látszik, mennyire fontos, hogy Nyugaton mértékadó egyházi személyek foglalkozzanak a keleti keresztények problémáival és beszéljenek az ottani egyházüldözésről.

FÁBIÁN KÁROLY

lehet egyesekből embert faragni — az átnevelő táborokban. Türelmesen bánunk velük — tíz évig, vagy ha kell, még tovább is. De egyszer ez a türelem majd véget ér. Mások viszont, mint például a mandarinok osztálya, ezekből sohasem lesznek emberek.» (Tehát nyomban kiirtandók!)

Szinte megzavarodva ennyi nyílt őszinteségtől P. Gomez csak ennyit jegyzett meg: «Ha én az itt hallottakat mind elmondom Nyugaton, nagyon rossz propaganda lesz a kommunizmus számára!» De a vietnámi pártember jobban ismeri Európát és az európaiakat, mert fölényes mosollyal az ajkán csak ennyit válaszolt: «Páter, úgysem hisz majd magának senki!»

E rövid mondatban benne van a Nyugaton élő, egykor keresztény emberek és népek egész tragédiája. Az istenhit megfogyatkozásának egy harmadik jele és végzetes következménye nálunk a vágyálmokba menekülés. Mintha Pál apostol szava teljesülne rajtunk: «... jön idő, amikor az egészséges tanítást nem hallgatják szívesen, hanem saját ízlésük szerint szereznek maguknak tanítókat... Az igazságot nem hallgatják meg, de a meséket elfogadják.» (2 Tim. 4, 3.)

Életünkben, szemünk láttára mennek végre történelmi események. 25 éven belül számos, ezer éves kultúrára visszatekintő nép és ország támadt fel az idegen elnyomás ellen. Itt áll előttünk Berlin, Budapest, Varsó és Prága sorsa, eleven példája, — és Nyugat ennek ellenére is az örültek megrögzöttségével keres állandóan mentő körülményt az elnyomás és új rabszolgaság mentegetésére. Undorító az az igyekezet, ahogy az itteni hírközlő szervek mindig készek kritizálni és megbélyegezni a demokratikus és kevésbé demokratikus országok hibáit és fogyatékoságait itt, Nyugaton, de ugyanakkor szolgálai alázattal mosogatják fehérre a kommunista diktatúrák gyalázatos visszaéléseit. Hogy hova trottunk, mutatja a tény, hogy minden kritika nélkül, sőt cinkos szemhunyorogatással átveszik Kelet hazug szóhasználatát. Népi demokráciának nevezik azt a legdurvább diktatúrát, amelynek csak annyi köze van a néphez, hogy ennek nyakán él, ennek vérért szípolozza, hogy kiszolgálja az idegen érdekeket. Szabadságnak nevezi azt az elnyomó rendszert, amely szabad népekből gyarmati országokat teremtett és emberek millióinak lelkéből mind jobban kiöli mindazt, ami őket megnevesítené. — Szocializmusnak nevezi azt az államkapitalizmust, amelyben a munkásnak de facto semmi joga sincs a munkaadójával szemben. — Disszidenseknek nevezi, a szó keleti, azaz le-

alacsonyító értelmezésében azokat, akik saját hazájukban vagy hazájuktól megfosztva, hangoztatni merik a cinkos Nyugat megrökönyödésére, nemzetközi szerződésben biztosított emberi jogait.

Tízezrek menekültek el az elmúlt 30 év alatt a vasfüggöny mögül, — sokszor életük kockáztatásával. Szóval és tettel beszámoltak életükről, élményeikről a vörös paradicsomban, de a nyugati ember nem figyelt rájuk: olyan messze van mindez tőle s talán csak eltűlése a való tényeknek! Jönnek az orosz «disszidensek» Szolzsenyicintől Bukovszkyig, de kétségbeesett kiáltásuk, intelmeik éppúgy a pusztába vesző szó, mint az 56-os magyar felkelés véres tanítása.

Miben bízik a nyugati ember? Semmiben. Megvan mindene, — egyetlen életcélja, hogy megtartsa és élvezze, amije van. Ezen kívül nincs más életcélja, nincsenek eszményei. A rossz hírek, a «disszidensek» lelkiismeretet ébresztő riadója nagyon kényelmetlenül érinti, elhessegeti magától, vagy illúziókba menekül: náluk mindez nem történhetik meg! Abban is van valami végzetes, hogy a nyugati értelmiségiek népes rétege, különösen a főiskolák ifjúsága a kommunizmusban látja kora és társadalma hibáinak orvoslását. Ezeknek üzeni Mihajlo Mihajlov börtönéből: «Aki a kommunizmusban látja a nyugati társadalmi rend felbomlásának gyógyszerét, ez annyi, mintha a halállal akarná gyógyítani a rákbetegséget.»

Szinte fizikai fájdalom látni Nyugat elvakultságát, rövidlátását és illúziókba menekülését. Az istenhit hiányának gyümölcsei megérnek ezen a téren is. Sokan a politikában látják az egyedüli mentséget. De Nyugatot ezen a téren is egyik vereség a másik után éri. Profitérség, önzés és gerinctelenség a lehető legrosszabb eszköz a szabad világ ellenállásának megszerzéséhez. Amalrik Párizsban, Bukovszky Bonnban kért hihallgatást az ország hatalmasaitól. De hiába! Egyiket sem fogadták. A politikai józan ész diadalmaskodott a morál felett, — irták erre az újságok. De jaj a világnak, ha vezetői feláldozzák az erkölcsi elveket a pillanatnyi politikai haszon — reményében.

A szabad világot nem menti meg sem a politikai tojástánc, sem az illúziókba való menekülés. Az emberi élet és társadalom alapköve az istenhit és ami ebből következik. Ilyen vonatkozásban is igaz, hogy

«Minde nország támasza, talpköve a tiszta erkölcs, mely ha megvész, Róma ledül s rabigába görbed.»

Nekünk adatott meg az a szomorú valóság, hogy Berzsenyi e régi, költeménybe faragott igazságát megtapasztaljuk a saját életünkben.

Minden illúzió nélkül!

MEGYESI ANDRÁS

Rubens

1577 — 1640

A festőművészet nagymesterei nem sorolhatók rangsorba. Mindegyik más területen, más lelkülettel és formaképzéssel lett világhírűvé. Ha azonban egy nagy művésznek nemcsak saját kora, hanem a későbbi századok művészetére is átsugárzó hatását tekintjük, Peter Paul Rubens kétségtelenül első a nagyok között is.

Művészetében a barokk kor áradó pompája, lobogó életöröme és izzó drámaisága ölt testet. Egyéni temperaméntuma, szellemi beállítottsága teljesen egybeforrt a 17. századi barokk szellemiséggel, ez a szerencsés adottság tette teljessé művészi pályáját.

Ebben az évben, születésének négy századik évfordulóján, róla szól ez a rövid megemlékezés. Antwerpeni családból származott, apja jónevű jogtudor volt szülővárosában, de politikai okok miatt emigrálnia kellett családjával együtt, így fia, Peter Paul Rubens a westfáliai Siegenben született 1577 június 28-án. Az apa halála után, 1587-ben özvegye négy gyermekével, köztük a tízéves Péter Pállal visszaköltözött Antwerpenbe s a fiú ott kezdte művészeti tanulmányait.

Antwerpeni festők voltak első mesterei. Szédületes gyors ütemben lett nagy festővé. Amikor 1600-ban, alig huszonhárom éves korában Itáliába ment, hogy az olasz nagymestereket tanulmányozza, már öntudattal telt kész művész volt, aki Itáliában a kor legjobb művészeivel, mint egyenrangúakkal vette fel és tartotta fenn a kapcsolatot. Nagy hévvel vetette bele magát az olasz reneszánsz művészeinek tanulmányozásába s ott alakította ki a klasszikus olasz és északi flamand művészet harmonikus összehangolásával saját, utolérhetetlenül egyéni művészetét. Hajlama már akkor a nagyszabású jelenetek, az életörömmel telt hatalmas testiség és a kompozíció büszke felépítése felé irányult.

Festői munkássága mellett Itáliában mint diplomata is működött: 1603-ban a mantuai herceg követeként Spanyolországban járt.

1608-ban tért vissza Antwerpenbe és nyitotta ott meg világhírűvé lett műtermét. Jókarban lévő lakóháza, mint műemlék, ma is áll és nyitva van a látogatók előtt. Hírneve növekedtével tanítványainak száma is egyre fokozódott. A fiatal festők nagy kitüntetésnek tartották, ha Rubens műhelyébe tanítványként bejuthattak. Volt idő, amikor száznál is több tanítvány dolgozott a vezetés alatt és segédkezett nagyszabású műveinek megfestésében.

Mert az óriási megbízások tömegé-

nek egyedül nem tehetett eleget. Kétezernél jóval több festmény került ki műhelyéből az ő neve alatt, azokból mintegy hatszázat sajátkezűleg festett. Tehetségesebb tanítványai nagymér-

Közben halmozódtak az egyházi és világi előkelőségek megbízásai: oltárképek, mithológiai jelenetek és arcképek. 1611-ben festette az antwerpeni dóm világhírű «Keresztlevétel»-ét, mely a második világháborúban tűz martaléka lett, majd további antwerpeni oltárképeit, melyeknek egyrésze szintén hasonló sorsra jutott.

Rubens: A kereszt felállítása. 1610-11. Antwerpen, Dóm.

tékben segítségére voltak a munkában, köztük legkiválóbb tanítványa, Anthonis Van Dyck, aki egyenrangú társként éveket együtt dolgozott mesterével.

1609-ben megnősült. Isabella Brantot, tekintélyes antwerpeni család leányát vette feleségül, akivel a hírneve teljes ragyogásában lévő mester boldog házasságban élt.

Az 1620-as években sorra alkotta óriási oltárképeinek sorát, utolérhetetlen kompozicionális ötletességgel és virtuózitással. Ezeknek a hatalmas méretű olajfestményeknek részleteit csaknem teljesen tanítványai festették, a Mester csak a végső simítást végezte rajtuk s ezért művészi értékük is különböző, de mindegyik magán viseli az alkotó géniusz szellemét.

1622-ben ment először Párizsba a királyi udvar meghívására. Ott kapott megbízást élete legnagyobb szabású művének, a Medici Mária-sorozatnak megfestésére. 1622-től 1625-ig dolgozott, tanítványok egész seregének közreműködésével a nagy művön, mely történelem és mithológia, fantázia és valóság telivégű barokk szellemű egyesítése a legmagasabb művészi szinten, szédületes képzelőerővel és mesterségbeli tudással. A teljes sorozatot a Louvre őrzi.

1626-ban, tizenhét évi boldog házasság után meghalt felesége, Isabella Brant. Négyévi özvegység után 1630-ban az ötvenhárom éves művész feleségül vette a tizenhat éves Helene Fourment-et. A teltidomú, duzzadó szépségű fiatalasszony ettől kezdve Rubensnek sok képén megjelenik. Házasságuk boldog, nagy jólétben élnek, a művész hírneve és tekintélye teljes.

Ebben a boldog időszakban festi Rubens legszebb egyházi tárgyú képeinek egyikét: a háromrészes Szt. Ildefonso-oltárképet, a bécsi Kunsthistorisches Museum féltett kincsét.

1627/28-ban ismét diplomáciai téren működött: előbb Hollandiában, majd Spanyolországban. IV. Fülöp király ekkor magas méltóságra emelte: titkos tanácsossá nevezte ki. Rá egy évre Londonban volt diplomáciai kiküldetésben, melynek során a cambridgei egyetem a «magister artium» címmel tüntette ki, I. Károly király pedig lovaggá avatta.

Rubens témaköre szinte korlátlan, de fő témája elsősorban mégis az emberi test, a tökéletes felépítésű, erővel telt, pompázó szépségű férfi és női alak. A barokk szépségeszmény testesül meg férfialakjainak atlétatestén és nőalakjainak lágy formáin. Még tragikus tárgyú képein is, mint «A kereszt felállításán» vagy a «Keresztlevétel»-en, a halott Jézus viruló atlétatestű ifjú.

Életörömét hirdetik Madonna-ábrázolásai is, melyeken a Szűzanya a földi szépség teljében jelenik meg, sőt olykor még azzal sem elégszik meg a művész, hanem a Gyermekeit tartó Istenanya köré még színes virágkoszorút is fest, a gyermeki test szépségét hirdető, repkedő angyalkákkal.

Rubens mint arcképfestő is a legnagyobbak közé tartozik. Sok arcképet festett, kora előkelőségei versengve törekedtek arra, hogy Rubens ecsete örökítse meg őket. Az általa festett arcképek impozánsak, fensőséges öntudattal teltek.

Sok a l a k o s kompozíciói, mint az «Amazonok csatája» vagy a híres «Oroszlánvadász» a drámai feszültség és szenvedély felsőfokát nyújtják. Még tájképeit is izzó hév járja át: képein nem napsütéses, szelíd táj jelenik meg,

hanem viharos égen baljóslatúan gomolygó felhők; orkántól kidöntött fák és vadul rohanó, megáradt hegyi patak pusztító sodra hirdeti a természet féktelen erejét, heroikus szemlélettel, lobogó színekkel.

Élete későbbi során visszavonult a közélettől. 1635-ben megvette híres kastélyát Steen-ben s ott élte le, kínzó köszvénytől gyötört, élete utolsó éveit. Második házassága csak tíz évig tartott. Viszonylag fiatalon, hatvanharmadik életévében halt meg, 1640 május 27-én. Földi maradványai az antwerpeni Szent Jakab-templomban nyugsznak.

Rubens egyetemes, világító jelenség a festészet történetében. Műveiben az ellenreformáció szelleme és a kor királyi udvarainak légköre egyesülten

adja a barokk kor teljességét. Európa-szerte a festészet fejedelmeként tisztelték, Medici Mária anyakirálynénak kedvelt hive volt. Sok tanítványa között az antwerpeni születésű Anthonis Van Dyck a legkiválóbb és legönállóbb tehetség, a másik nagynevű tanítvány pedig Jakob Jordaens, aki szintén Antwerpen szülőtte és ott is halt meg, a flamand festészetet szülőhazája szellemében fejlesztette tovább, erőteljes népies irányban.

Rubens nemcsak saját kora festőire volt rendkívüli hatással, hanem a későbbiekre is. A 19. század romantikus festőinek, különösen E. Delacroix-nak művein szembeötlő Rubens döntő hatása. Művészetének magasra értékelése napjainkban még fokozódik.

BÍRÓ BÉLA

AJTATOS PÁRBESZÉD HÚSVÉTRA

Babits Mihály

Ember mondja :

Hogyan támadjak föl, Jézus, hogyha nem éltem soha ?
Föltámadni csak az tud, ki élt és meghalt valaha.
Én csak sirok, és nem égek, mint a hitvány tűzifa .

Lélek mondja :

Sírj hát ! és ne hajts a szóra hogy sirni se szabad már.
Sírj, de sirj úgy, hogy sírásod messzebb sirjon magadnál !
Ez is élet ! Oh bár minden ember helyett sírhatnál !

Jézus mondja :

Hallod, hallod, Jézus mondja: «Én ontottam véremet
Minden emberért, hogy jusson véreből mindenkinek:
Te meg adj ma könnyeidből akinek még nincsenek ! »

Ember mondja :

De hogyan lehessen főnixsz, míg szememből könny szakad ?
Még ha lángokat sírhatnék ! mert a könny csak oltogat,
S aki nem ég és nem lángol, nem lobbanthat másokat.

Lélek mondja :

Emlékszel, hogyan sóhajtott oltárnál egy szent leány ?
« Oh milyen nehéz azt tenni, amit a Jézus kíván ! »
Ő is sirt, s az angyalok bús csókja kéklött ajakán.

A szent leány sóhajtsa :

« Oh milyen nehéz azt tenni, amit a Jézus tanít !
De milyen boldogság ép hogy ilyen nehéz valami :
Mily boldogság a keresztet gyenge vállal hordani ! »

50 éve halt meg Prohászka Ottokár

1927 április 2-án költözött el az örökévalóságba Dr. Prohászka Ottokár, a lángelkű fehérvári püspök, a magyar lelki újjászületés megteremtője, a budapesti egyetemi templom felejthetetlen szóoka, a magyar főváros megtérítője, «Apostolus et Praeceptor Hungariae», mint sírfelirata jelzi: a magyar nemzet apostola és tanítója.

Ha Prohászka Ottokár nem magyar, hanem németnek, franciának vagy angolnak születik, ma az egész világ visszhangozna az ő nevéből. Mert ennek a századnak minden bizonyítással a legnagyobb szóoka. Hatásban és a szó erejét nézve talán Fulton Sheen, amerikai rádió- és televíziós szónok mérhető némileg vele össze, az ezeréves magyar történelemben pedig csak Pázmány Péter állítható melléje, aki a 17-ik században a már kisebbségbe jutott katolicizmust Magyarországon újra többségű vallássá tette írásaival és a szó erejével.

Ki nekünk Prohászka Ottokár s mit jelent ő még ma is Magyarországnak és magyar katolicizmusnak? Erre a kérdésre nem könnyű megfelelni, különösen nem egy rövid kis cikk keretében. E sorok írója diák korában 1923-ban résztvett a budapesti őszi katolikus nagygyűlésen, melynek a fehérvári püspök volt a tradíció erejénél fogva elsőszámú szóoka. Mikor a Vigadó nagytermében az emelvényen megjelent, olyan viharos taps fogadta, amilyen csak fejedelmi lelkeknek jár ki. S Prohászka valóban akkor már teljesen bővületében tartotta a magyar lelki világot, egyháziakat és világiakat, a tudományos világ képviselőit csak úgy, mint az utca egyszerű emberét, a fővárosiakat és vidékieket egyaránt. Szavai, írásai ellenállhatatlan erővel ragadták meg olvasóit, hallgatóit, aminek jellemzésére legyen elég azt az egyetemi hallgatót idézni, aki Prohászka hallgatva, így kiáltott föl: «Nem értem, amit mond, de elhiszem neki!» Nem csoda, ha katolikusok, sőt protestánsok is, úgy tekintettek rá, mint tüneményre, üstökösre, mely évtizedeken keresztül világolt a magyar égbolton s a Szentlélek pünkösdi tűzét és szeretetét sugározta az anyai vérsz, tragédiát megért magyar földre.

A későbbi szellemóriás már fiatal tanuló korában megcsillogtatta kivételes tehetségét, úgy hogy a gimnáziumban magyar tanára fel szokta olvasatni vele dolgozatát. Mint a római Collegium Germanicum-Hungaricum növendékének neve pedig már XIII. Leo pápáig eljutott. Mazella bíboros volt tanára így nyilatkozott róla: Prohászka Ottokár oly elme, hogy milliókra fog hatni. Római teológiai tanulmányait befejezve két doktorátussal tért haza: a filo-

zófiaival és teológiaival. S amikor Simor hercegprímásnál kihallgatáson jelentkezik az örök városból visszatérve, főpásztorra ezt a megjegyzést teszi

tában volt ennek, bizonyítja gróf Tisza István egyik nyilatkozatára adott rögtönzése. Tisza azt mondta: «Homo sum et nihil humani puto a me alienum».

Prohászka 1911 elején

róla udvari papjai előtt: «Meglátjátok, ebből a fiatalemberből nagy ember lesz.»

S ha most azt kérdezzük, miben volt az a varázserő, mellyel Prohászka az embereket megfogta s annyira magához láncolta, hogy többé nem tudtak szabadulni tőle? Azt kell mondanunk: Tesztilelki, szellemi adottságaiban. Már külső megjelenése is imponáló volt, különösen a fejtartásában volt valami fejedelmi, de cézári allűrök nélkül. A királyi termet és megjelenés mögött pedig a római levegőben, jezsuita szellemen megedzett és nevelődött, az Istennel eljegyzett, sokoldalú zseni rejtőzött. Hogy ő maga is mennyire tuda-

(Ember vagyok és semmi emberit nem tartok idegennek magamra nézve). Prohászka azonnal feláll és így vág vissza: «Homo divinus sum et nihil divini puto a me alienum» (Isteni ember vagyok és semmi istenit nem tartok idegennek magamra nézve).

Prohászka valóban az Isten küldöttje volt a magyarsághoz: apostol a szó legnemesebb értelmében, aki ezt az elvet követte, mint maga mondja az «Elmélkedések»-hez írt előszavában: Jézus szándékait osztom, aki mondotta: «azért jöttem, hogy életük legyen és bővebben legyen»; én is azért jövök, hogy a lelkeket a krisztusi élet kifejlesztésében segítsen». Ezt az apostoli munkát a lángész felkészültségével teljesíti, aki

Prohászka nyomokon Vorarlbergben

Szabad időmben általában Vaduzban dolgozom a Mindszenty-Alapítvány irattárában. Ugyanakkor látogatóknak is megmutatom naponként a két Mindszenty-emlékszobát. Jó időben magam is ki-kirándulok ezen a római és középkori keresztény emlékekben olyan gazdag környéken. Legutóbb Feldkirchben voltam és «betévedtem» a Liechtenstein-palotába, ahol jelenleg tiroli kiállítást tekinthetnek meg a helybeliek és a kíváncsi turisták. Itt vettem le az eladó könyvek polcáról a «**Bedeutende Feldkircher**» című 300 oldalas kötetet. Ahogy átlapozom, a Névmutatóban megakad a szemem három ismerős néven: Prohászka Anna, Prohászka Domonkos és Dr. Prohászka Ottokár.

Gyorsan felütöm a megadott 21-22. oldalakat és ott a «**Von Feldkirch gebürtige oder in der Stadt tätig gewesene Bischöfe**» fejezetben a következő adatokat találok:

«Feldkirch városával szoros kapcsolatban volt Dr. Prohászka Ottokár, a későbbi hírneves magyar püspök, aki 1927-ben halt meg. Családjá ugyanis évekig lakott Feldkirchben. Édesatyja, Prohászka Domonkos, egykori katonatiszt, az itteni császári és királyi pénzügyőri főfelügyelő állását töltötte be 1870 óta. Itt is halt meg 1879 május 7-én 63. életévében.»

A szerző, **Christoph Vallaster** könyvében nagybátyjának, egyik híres feldkirchi papnak, **Dr. Andreas Ulmer**-nak hátrahagyott kéziratát rendezte sajtó alá. Meglepően pontosak a Prohászka-családról közölt összes adataik. Tudják,

hogy Prohászka tizenkét éves korában nem költözött át édesatyjával Feldkirchbe. Otthon maradt, hogy magyar gimnáziumban fejezze be megkezdett középiskolai tanulmányait. Hibátlan adat az is, hogy Prohászka két-két évet töltött a losonci, a nyitrai, a kalocsai és az esztergomi gimnáziumban. A szerzők a 13. lábjegyzetben utalnak arra, hogy az életrajzi adatokat a Germanicum rektorától Rómából szerezték meg.

«Mint gimnazista — olvashatjuk tovább a 21. oldalon — Prohászka az iskolai szüneteket Feldkirchben szülei és testvérei társaságában szokta tölteni. A püspök később is többször felkereste édesatyja sírját, amelyet 1946-ig gondoztak és megőriztek.»

A kötetben ezek után még másfél-oldalas Prohászka-életrajz következik, szintén kifogástalan adatokkal és illő méltatással, jóllehet a szerzők magyar nyelvtudás hiányában csak németnyelvű folyóiratokban megjelent cikkekre és lexikonokra építettek. (A felhasznált irodalomban említik Schütz Antal egyetemi tanárunknak a Hochland-ban megjelent Prohászka-cikksorozatát.)

Egyik első dolgom volt, gyorsan ellenőrizni az adatokat. Átmentem a plébániára, ahol kérésre elővették a nagyszerűen rendbentartott irattárból a száz-évvél ezelőtti halottak anyakönyvét. Ebből megállapíthattam, hogy **Prohászka Domonkos** 1879-ben a 33. számú halott volt Feldkirchben. Május 7-én

halt meg délután 1 órakor a város 120-as számú házában. A halott nevét és foglalkozását így jegyezték be: Wohlg. Herr Dominicus Prochaska k. k. Finanzwach-Oberkommissär in Pension dahier, Ehegatte der Anna Prochaska geb. Filberger. Neme: férfi. Vallása: katolikus. Kora: 62 év. A halál oka: tüdőbaj. Eltemették május 9-én reggel 7 órakor az itteni temetőben. Temette: Johann Baptist Haag városplébános.

Előkeríttem a temetői registert is s abból láttam, hogy Prohászka püspök édesatyját a templom előtti bal első mezőben, a hatodik sorban helyezték örök nyugalomra. A sírhelyet gondozták és őrizték 1946-ig. A sírhely megváltását fizették 1966-ig. De mivel a háború utáni zord időkben a sír fenntartói (valószínűen magyarországi vagy szlovákiai rokonok) többé nem jelentkeztek, 1946-ban más halott került Prohászka Domonkos sírjába. (Milyen kár, hogy az akkori nagyszámú vorarlbergi magyar emigráció ez után a sír után nem érdeklődött! Talán meg lehetett volna menteni legalább a sírkövet.)

Nem volt azonban ilyen könnyű megállapítani, hogy melyik házban lakott Feldkirchben 1879-ben a Prohászka-család. A ház-regiszterek a városi levéltárban nem olyan könnyen áttekinthetők és kezelhetők, mint a halottak anyakönyvei a plébánián. Felkerestem ugyanis a városi levéltárban **Dr. Wanner** levéltárost, aki azonnal Christoph Vallasterhez utasított, az általam közben megvásárolt és kezemben tartott könyv szerzőjéhez. Előbb Vallaster, majd ő és Dr. Wanner együtt, mintegy

Folytatás a 10. oldalon

a kor leghíresebb jezsuita teológusainak tanítványaként Loyolai Szent Ignác fiának érzi magát — komoly szándéka volt egy időben jezsuitává lenni — s ennek a szentnek tüzes lelkületével, hallatlan akaraterével ontja, sugározza magából az evangélium ígét olyan megejtő formában, olyan stilizálással, olyan újszerű formulázással, amelyet még alig hallottak a magyar glóbuson. S őt, a «Diadalmos világnézet» zengőszavú hirdetőjét milliók követték a «Magasságok felé», mint könyveinek címei is szimbolizálják. Mert tudták és látták hallgatói, hogy nem csak prédikálja az evangéliumot, hanem a maga életében át is éli azt. Ő, aki a bölcsélet, a tudomány és teológia legmélyebb igazságait lenyűgöző szakértelemmel tárta magasabb intelligenciájú hallgatósa elé, úgyhogy ezek szinte megittasodtak a kegyelem világának ilyen mérvű kiadásában, le tudott hajolni a szegényhez, az egyszerű emberhez s megértette annak baját, fájalmát, szenvedését s irgalmas szamaritanusként segített minden hozzáfordulón.

Ki volt Prohászka a magyarságnak? — kérdezzük tovább. Hatalmas gondolkodó, aki az életnek úgyszólván minden problémájához hozzájárul, de mindent «sub specie aeternitatis» szemlél; váteszi lélek, aki korát megelőzve hirdeti a szociális megértést és a szociális feladatok megoldását; nagy nemzetnevelő — praeceptor Hungariae —, aki először mint esztergomi spirituális nevelő új papi nemzedéket, hogy azután mint fehérvári püspök az egész országra kiterjessze nevelői tevékenységét, akár az egyetemi templom szószékén oktatja hallgatóit, akár szerte az országban konferencia beszédeiben, egyesületekben, akár hatalmas tömegek előtt hirdeti az Isten ígétét. Prohászka továbbá a misztika mélységeit járó, tüzes lelkű imádkozó, az Oltárszentségnek nagy tisztelője, aki sokat időz a tabernákulum előtt; a hit nagy tényeiben és titkaiban felolvadó lélek, aki másokat is biztos kézzel tud Isten felé irányítani és az örök igazságok kimeríthetetlen forrásához elvezetni. Schütz Antal, egyetemi tanár, konzseniális kortársa,

25 kötetben adta ki Prohászka műveit, melyekben az általa hirdetett elvek vannak lefektetve. Olyan kincs együttvéve, elsősorban magyaroknak írva, mely páratlan a maga nemében. Ezt a kincset tanulmányozni kell és meríteni belőle.

Bár Prohászka nagy író, zseniális gondolkodó és elsőrangú teológus, szent és misztikus, nagy intuitív lélek, mégis elsősorban mint lenyűgöző szónok, orator eloquentiae, él a lelkekben. A halál — stilszerűen — a szószéken érte, amikor a lángész királyi termete megingott és zengő szava megbicsaklott. Tekintete e kritikus pillanatban, mint szemtanúk állítják, azonnal az oltárszék-renyben rejtőző eucharisztikus Krisztust kereste, a tanítvány és apostol az isteni Mestert, még e végső aktussal is tanítva és oktatva: minden emberi sors kell, hogy Krisztusnál, a világ világosságánál teljesedjék be, aki az Út, Igazság és az Élet.

VECSEY LAJOS

két óra hosszat foglalkoztak jelenlétemben azzal a kérdéssel, hogy melyik házban lakott 1879-ben Prohászka Domonkos. Feldkirchben ugyanis a múlt századból három házszám-register maradt meg. Az elsőről azt hiszik, hogy 1808-ban állították össze, a másik kettőről pedig az a vélemény, hogy 1850, illetve 1880 körül készült. Hálás vagyok nekik, mert az adatok többszöri összevetésével végül megállapították, hogy Prohászka Domonkos a mai Montfortgasse 5. számú házban lakott és halt meg 1879-ben. Véleményük szerint a ház ma is őrzi akkori külső formáját.

Emlékeztem arra, hogy Schütz Antal professzor Prohászka-ról írt életrajzában (Prohászka Pályája) említést tesz a család feldkirchi tartózkodásáról is. Mihelyt hazaérkeztem, megkerestem a vonatkozó helyet. Schütz a feldkirchi tartózkodásról a «Prohászka Ottokár Összegyűjtött Munkái» utolsó kötetében ír egészen röviden (25. k. 17. old.). A 20. oldalon említi, hogy az ifjú Prohászka sokszor utazott Feldkirchbe, miközben Tirolt és Svájcot is látogatta rokonok társaságában.

A Schütz-életrajz utolsó oldalain meghatódva olvassuk: «Áhítással állunk a Gondviselés útjainak kifürkészhetetlen fordulójánál. Prohászka atyja 1871-ben Feldkirchbe költözött és majdnem magával vitte tizenkétéves fiát is; így kicsinybe múlt, hogy Prohászka hatalmas életfolyama bele nem torkollott a német kultúra tengerébe... Azt is hallottuk, hogy Prohászka géniuszának egyedül megfelelő keret egy nyugati nagy kultúrnép és annak nemzetközi irodalma és nyelve lett volna. Hisz tagadhatatlanul probléma is az: Prohászka-nak egyetemes nagysága és kétségtelenül gondviselészerű hivatása hogyan nő majd ki a magyar kultúra és nyelv keretébe szorult elszigeteltségből?»...

«Mégis a gondviselésnek különös kegye volt, hogy Prohászka magyar-nak tette meg... mert mindent összevéve: ennek a ritka és épp ezért kényes virágnak a magyar talaj felelt meg arra, hogy teljesen öntörvénye szerint kifejlődjék... Egész szellemi temperamentuma és nevezetesen eidetizmusa feltűnően rokon a magyar lélekkel és a legmélyebb magyar irodalmi élniakarásokkal.» (O. M. 25. k. 150-151 old.)

A késői magyar nemzedékek is örülhetnek annak, hogy Prohászka a miénk. Kell, hogy az évfordulón legalább a szabadon élő emigráns magyarság lerója ezért háláját méltó megemlékezésekkel mindenütt az egész világon s azt is reméljük, hogy a Vorarlbergi Magyar Egyesület megtalálja a módját, hogyan tegye maradandó emlékké Prohászka feldkirchi éveit.

VECSEY JÓZSEF

KÖNYVSZEMLE

Arnold Magyar, O.F.M.: GUSSING. Ein Beitrag zur Kultur- und Religionsgeschichte des Südburgenlandes bis zur Gegenreformation.

Graz, 1976. 174 oldal, illusztrációkkal.

Burgenland történetének szakirodalmában újabb értéket jelent Magyar Arnold ferencrendi szerzetesnek Güssingről, az egykori Németújvárról széleskörű kutatómunka alapján írt könyve.

Bevezetésében a Szerző Leser Grácián (1873-1949) ferencrendi atyának, az eisenstadti konvent vikáriusa emlékének ajánlja könyvét. Leser atya Sopronkeresztúron született, 1898-ban Esztergomban szentelték pappá, tíz évig élt Güssingben és úgyszólván egész munkás életét a güssingi múlt kutatásának szentelte. Ez a könyv az ő munkájának folytatása.

Mint a Szerző hangsúlyozza, művének nem az a célja, hogy Güssingnek és környékének teljes történetét nyújtsa, hanem elsősorban az, hogy ennek a területnek vallási és kulturális múltjához, a güssingeni franciskánus kolostor történetét az ellenreformációig követve, hiteles adalékokat szolgáltatson.

A bevezető rész után a felhasznált gazdag irodalom és forrásművek felsorolása következik. Kiemelkedő szerep jut ebben a magyar szerzők magyar és nemet-nyelvű publikációinak, köztük a Szerző értékes egyéni kutatásainak is a nyomtatásban meg nem jelent forrásokban, így például a Batthyány-család németújvári és körmenti levéltárában, a budapesti Országos Levéltárban stb.

A szövegrész első fejezete Güssing távoli múltjának történetét foglalja össze a történelem előtti időktől kezdve a római uralom, majd a népvándorlás századain át a 9. század végéig, a magyar honfoglalásig.

A második fejezet a kereszténységnek délburgenlandi első megjelenését ismerteti. Végigvezeti az olvasót a késő-római kortól kezdve a Karolingok korán át a magyar uralom megszilárdulásáig, melynek során Géza fejedelem és családja keresztény hitre tért. Fia, a későbbi Szent István, új korszak megindítója lett a magyar történelemben. Kiepítette a pannonhalmi benedekrendi apátságot és 1009-ben megalapította a győri egyházmegyét, melynek nyomán Délburgenlandban is keresztény egyházközségek alakultak.

Írott forrásaink ettől kezdve egyre szaporodnak. Megjelennek a «Gestá»-k, melyekről értékes felsorolást nyújt a Szerző a harmadik és negyedik fejezetben. Itt tér ki Güssing alapítóira, Graf Wolferre és öccsére, Hederichre (1140) is, majd a güssing-i bencés apátság történetét foglalja röviden össze, néhány képpel illusztrálva.

Güssing várának története folytatódik az ötödik fejezetben. Wolfer gróf után Demetrius gróf lett a vár ura, utána a Johannita lovagok, majd a Póknemzetségbeli Mauritius kincstárnok, a Güssing-grófok, a Sárói és Évai Chehek, az Ujlakiak következtek, végül a Batthyányak kezére került a vár és környéke.

1524-ben II. Lajos király a várat ifjúkori barátjának, Batthyány Ferencnek adományozta. Az ünnepélyes birtokbavétel 1525 június 30-án történt, azóta mindmáig, azaz több, mint 450 év óta, a Battyányiak a vár urai. Szerző közli a Batthyány-család leszármazási táblázatát is Őrs vezértől, azaz 970-től hat és fél évszázadon át gróf Batthyány Ádámgig (1609-1659).

A hatodik fejezet a güssing-i franciskánus rend történetéről ad részletes tájékoztatást, kitérve a benedekrendiekre, a cisztercitákra, a domonkosrendiekre és az ágostonrendi remetékre. Fényképeket is közöl az 1200 körül épült kis Szt. Jakab-templomról.

Megértő tárgyilagossággal ismerteti Szerző a protestántizmus megjelenését és elterjedését Burgenlandban. 1538-ban Dévai Bíró Mátyás, «a magyar Luther» Güssingben is prédikált és sok hívet szerzett az új hitnek, de Batthyány Ferenc buzgó katolikus maradt 1566-ban bekövetkezett haláláig. De utóda, Batthyány Boldizsár protestáns hitre tért és a család genrációkon át protestáns volt. Ebben a hetedik fejezetben a Szerző felsorolja a protestáns prédikátorokat, kitér a felekezeti egyenlenségekre, de elismeréssel méltatja a protestánsok kulturális tevékenységét is a könyvnyomtatás stb. terén.

Utolsó, nyolcadik fejezetében a Szerző az ellenreformációról és a katolikus hitre való visszatérésről ad összefoglaló képet. Batthyány Ádám, Güssing várának ura 1659-ig, buzgó harcossá lett az ellenreformációnak. Protestáns nevelésben részesült, mint Pázmány Péter is, de a nagy bíboros-primáshoz hasonlóan és nagymértékben az ő befolyása folytán 1630-ban katolikus hitre tért és a katolikus Egyház egyik oszlopa lett. Elősegítette a jezsuita missziók tevékenységét is. Tervét, hogy dominikánus kolostort alapítson, nem tudta megvalósítani, de Güssingbe hívta a franciskánusokat, akik ott 1638-ban le is telepedtek és rendházuk ma is fennáll.

Ezzel végződik a könyv összefüggő szövegrésze. Kiegészítésül hozzákapcsolt a Szerző még egy értékes részt: néhány fontos egykorú okmány eredeti szövegét latin és magyar nyelven. Betűrendes név- és helymutató teszi könnyűvé a könyvben való tájékozódást.

Ki kell emelnünk Magyar Arnold könyvének külső megjelenését is: a finom ízléssel összeállított fedőlapot, rajta Németújvár képével és a hibáktól mentes tipográfiát. (Cs. F.)

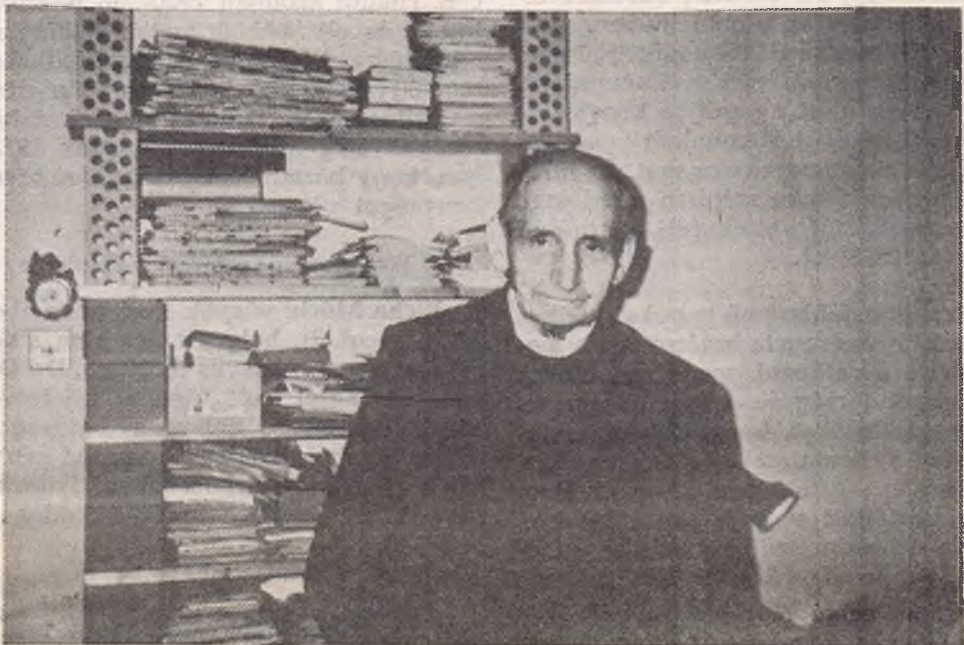
Msgr. Dr. Pfeiffer Miklós pápai prelátus 90 éves

Bensőséges, mondhatnám mintegy «családi körben» ünnepelte Dr. Pfeiffer Miklós pápai prelátus 1977 márc. 11-én a freiburgi Albertinumban születése 90-ik évfordulóját. Az Albertinum házi kápolnájában mintegy tucat magyar pap — köztük Msgr. Dr. Ádám György főlelkész és P. Dr. Mehrle Tamás egy.

hívta és felvette a kassai egyházmegyébe, ahol bő munka és élettér kínálkozott a számára. Már 1916-ban kánok, 1940-ben pedig pápai prelátus lett. 1943-ban a kassai székesegyház káptalanának prépostja címet kapta. Közben mint teológiai tanár, majd mint egyetemi lelkész működött. Sőt egy ideig

Pfeiffer a nyugati részeket látta el, e sorok írója pedig Kelet-Svájcot — a Caritas jóvoltából.

Első találkozásom a zürichi állomáson volt Msgr. Pfeiffer Miklóssal, aki a szokásos felszereléssel hívta fel magára a figyelmet: két táská is felszrijazva a vállára akasztva, majd esernyő és bot vadászfegyverhez hasonló tokban, melyet «Gewehr»-nek neveztek a svájciak, félkeresztben a vállára vetve. Ezzel az «Ausrüstung»-gal járta évtizedeken keresztül Svájc pasztorációs vidékeit, hogy megvigye az evangélium örömhírét oda is, ahova a többi lelkész keze el nem ért. Munkaköre, lélek- és magyarságmentő tevékenysége azonban nem zárult le Svájc határainál. Fáradtságot nem kímélve, fiatalos rugalmassággal indult messzi utakra, hogy a nemzetközi konferenciákon kitűnő nyelvtudásával és szakértelmével képviselje a magyarságot, akár Königsteinbe vezetett az útja, akár ökumenikus vagy szociális jellegű megbeszélésekre sietett Európa különböző városaiba. Ezeken a megbeszéléseken bátran hallatta szavát s bátran szemébe mondta az igazságot a jelenlévőknek.

tanár — koncelebrált a ritka jubileumot ünneplő «Miklós Bácsi»-val, ahogy a svájci magyarok ismerik, aki korát meghazudtoló szellemi frissességgel lépett életének 10-ik decenniumába. Népszerűségét nemcsak a magyarok, hanem a sváciak körében is bizonyítja az a tény, hogy a helyi lapok és folyóiratok, így a «Freiburger Nachrichten», a «Liberté», a «Kanisius Stimmen» és a «Paroisse Christ-Roi» — is cikkekben emlékeztek meg a ritka évfordulóról s adtak kifejezést a magas kort megért jubiláns iránti nagyrabecsülésüknek. Mi most az «Életünk» hasábjain az összes svájciak nevében köszöntjük «Miklós Bácsit», immár a külföldi magyar papok Nestorát. Svájci barátai, hívei s mindazok üdvözlését tolmácsoljuk neki, akik hosszú papi életének, munkájának áldásában valaha részesültek. Mert Msgr. Pfeiffer közel 70 évi papi múltat tekinthet vissza s ez idő alatt bizony sok emberrel került kapcsolatba, sok mindent átél, sok átalakulásnak volt szemtanúja, hiszen még a boldog Nagy-Magyarország fennállása idején végezte iskoláit s kezdte meg papi működését.

Sopronban született 1887 márc. 12-én. A kitűnő érettségi megszerzése után a svájci Fribourgbán végezte teológiai tanulmányait s szerezte meg a filozófiai és teológiai doktorátust. 1909-ben szentelték pappá, mint nyitrai egyházmegyéé. Fischer-Colbrie kassai püspök azonban hamarosan magához

püspöki helynökként az egyházmegye kormányzásában is tevékenyen részt vett. E sokoldalú lefoglaltság mellett volt ideje irodalmi tevékenységre is, különösen a történelem és szociológia terén, mint számos idevágó cikke és munkája bizonyítja. Ugyancsak már ekkor nagy buzgalommal vett részt nemzetközi kongresszusok szervezésében, jóllehet az igazi territorium majd csak emigrációs életében nyílik meg számára e téren.

A beállott politikai változások kényszerű hatása alatt 1948-ban Svájcba emigrált és a fribourgi egyházmegye területén telepedett meg, ahol először Orsonnens-ben, majd Uebwil-ben lelkészkedett. Nagy változást jelentett működése terén az 1956-iki magyar szabadságharc kitörése, majd elfojtása a szovjet páncélosok által, minek következtében Svájc is több, mint tízezer magyar menekültet fogadott be. Ekkor lett svájci főlelkész s ebben a minőségben gondoskodott arról, hogy Svájc minden nagyobb települése, hova több magyar menekült érkezett, mint Zürich, Basel, Bern, Fribourg-Lausanne-Genf, Luzern és St.Gallen magyar lelkészt kapjon. Ő maga pedig a szórványokat látogatta, vagyis azokat a területeket, ahol önálló magyar lelkész nem működött, lelki igény azonban mutatkozott. Ilyen terület volt: Zug és környéke, Chur, Tessin, stb. Meg kell említenem még, hogy 1956 előtt is volt már magyar lelképásztorkodás itt Svájcban. Msgr.

Külön ki kell emelnünk Msgr. Pfeiffer Miklósnak a szentdomonkos rendjéhez való bensőséges viszonyát, melynek harmadrendjéhez tartozik s melynek szellemi emelőin nevelkedett. Itt szívta magába a szenttamási skolasztikus bölcséletet, a logikus gondolkodást és életbölcsességet, melyet hol humorosan, hol komoly formában minden megnyilatkozásában kifejezésre juttat. Mint svájci állampolgár Svájcot tekinti második hazájának nemcsak létérdekből, hanem azon meggyőződésből kiindulva, hogy a svájci demokratikus berendezkedés lehet és kell mintája legyen egy későbbi középeurópai elrendezésnek.

Amiben Pfeiffer «Miklós Bácsi» mindnyájunknak még ma is példának szolgálhat és csodálatra ragad bennünket, az a szívósság és életrevalóság, mellyel a «nap terhét és hevét» viseli, hogy t.i. magas kora ellenére is folytatja lelkipásztori tevékenységét s időről időre meglátogatja magyar híveit Fribourgbán, La Chaux de Fonds-ban és Neuenburgban. Erre csak egy ízig-vérig papi lélek lehet képes, aki — bár útja Kassától Fribourgig tüskékkel szegélyezett és göröngyös volt, bőven megtermette a szeretet és türelem rózsáit, hiszen ő is a Mécs László által hirdetett elvet követte és követi: «Vadócba rózsát oltok, hogy szebb legyen a föld!»

Erre a léleknemesítő, emberfaragó, evangélizáló papi életre kérjük a Magasságbeli bőséges áldását! Ad multos annos!

VECSEY LAJOS

Utban a katakomba egyház felé

14 elárvult egyházmegye Csehszlo-vákiában — Több mint 500 katolikus pap hivatástilalom alatt — A prágakormány vágyálma: «Istentelen állam».

Csak egy püspök képes egy egyházmegyét megfelelően vezetni. Ezért oly nagy gondja a Vatikánnak, hogy Csehszlovákiában a legtöbb püspökség évek óta elárvult, praktikusán nincsen főpapja. Róma eddig nem adta fel a püspökök kinevezésének jogát, a prágai regime viszont konsequensen elutasított minden jelöltet, attól félve, hogy a «Vatikán püspökei» a megsemmisítő kommunista valláspolitikát pusztá jelenlétükkel is akadályoznák.

A katolikus egyház már 1949 óta képtelen ügyeit Csehszlovákiában akadálytalanul intézni. A hatósági beavatkozás Csehországban eddig erősebb volt, mint Szlovákiában, a történelmi magyar püspökségek területén. A hat felvidéki egyházmegye közül azonban csak kettőt: Besztercebányát és Nyitrát vezeteti valóságos püspök, hogy mily előnytelen körülmények közt, az egy külön fejezetet képez. A két cseh érsekség és négy püspökség főpásztor nélkül vegetál. Az állandó beavatkozások célja, hogy az egyházi vezetőket illegalitásba manővrozza. Az Egyház lépésről lépésre egy modern katakomba-katolicizmusba kényszerül! A zaklatásnak sok variációja van. Az ismert püspök, **Dr. Otcanasek Karel** messze székhelyétől, falusi papként kénytelen működni . . . Elűzött, de szabadlábon élő egyházi méltóságok csakis hatósági

1. Prágai érsekség

1949 június 19-én letartóztatták, ill. saját palotájában «internálták» **Berán József** érseket, majd 1951 március 10-én megfosztották hatáskörétől. Mit sem használt, hogy 1965-ben kardinális lett. 1969-ben római exiliumban hunyt el. Az egyházmegyét **Stehlik Antonin** «békepap» vezeti. Formálisan 1965 óta **To-**

2. Olmützi érsekség

Dr. Matocha Josef Karel érseket és metropolitát 1950-ben internálták. Száműzetésben halt meg 1961-ben. Helye 1950 óta nincsen betöltve. Egymást váltották Olmützben a káptalani helynökök. A vatikáni «keleti politika» eredményeként 1975-ben **Vrana Josef** polemikus püspök vette át az adminisztráció vezetését. Alig van nála vitatottabb apostoli adminisztrátor Kelet-Európában. Az ötvenes években, a tömegpercek idején ugyanis nem átalotta terhelő tanúként fellépni az olmützi segédpüspök, **Dr. Zela Stanislav** ellen. Zela megismerkedett annak idején a náci koncentrációs táborokkal is, jutalmul a kommunisták 25 évi nehéz kényszermunkára ítélték. Vrana egyébként tanúskodott a strahovi apát, **Dr. Jaro-**

engedéllyel fogadhatnak látogatót . . . Sok pap mint *segedmunkás* kénytelen napi kenyerét megkeresni . . . Sokan börtönben ülnek . . . A legnagyobb feltűnést keltette az ismert kultúr-történet-sz. pap, **Dr. Studeny Jaroslav** elítélése keltette az utóbbi időben.

A 3,500 pap közül több mint 500 nem folytathat lelkipásztori tevékenységet. Sokakat idő előtt nyugdíjba kényszerítettek. A teológiai szemináriumokban bevezették a *numerus clausus*-t. Az 1975-76 tanévben Csehországban mindössze 16 szeminaristát vettek fel; a korábbi években 24-30-at.

Azokat a jóhiszemű papokat, akik a Helsinki Konferencia határozataira merészkültek hivatkozni, maga elé citálta a titkosrendőrség és nyomtatékosan figyelmeztette őket, hogy Helsinki semmit sem változtatott az állam egyházpólitikáján. Különösen Szlovákiában figyelmeztették a papságot minderre. Persze az olyan szülőket, kik gyermekeiket vallásoktatásra iratják be, ma is zaklatják a hatóságok. Miután Sztálin javíthatatlan követői több páncélosal rendelkeznek, mint a Vatikán, a Pápa eddigi fáradozásai eredménytelenek maradtak; az üres püspöki székeket nem lehetett betölteni.

Vegyük szemügyre egyébként a 14 egyházmegyét!

masek Josef püspök volt az apostoli adminisztrátor. Tomasek 78 éves jelenleg. Segédpüspöke **Katousek Kajetan**, akit szintén titokban szenteltek fel 1950-ben püspökké, nem kapta meg az állami engedélyt működéséhez. Így **Matousek** ez idő szerint a prágai **St. Adalbert** plébánia egyszerű papja.

limek Stanislav ellen is. Az eredmény? 20 év börtön az apát kárára. Később Róma követelte, hogy **Vrana** mondjon le minden szereplésről a «*Pacem in Terris*» kormányhű papi mozgalomban. Vissza is lépett mint a cseh komité elnöke, de tagja maradt a mozgalom országos központi bizottságának. Az elmúlt három évben a szakadék **Vrana** és a papság közt fokozottabban elmélyült, miután ő minden alkalommal mint a Husák-rendszer feltétel nélküli segéd-eszköze lépett fel.

3. Püspökség Ceske Budejovice

Hlouch Josef püspök elhunyt 1972 június 11-én, azóta nincs vezetője az egyházmegyének.

4. Püspökség Litomerice

Az állami Egyházügyi Hivatal regionális titkára 1974 április 5-én felkereste **Trochta Stefan** kardinális és vele szemben oly sértően viselkedett, hogy a kardinális a következő éjszaka szív-szélhűdés következtében meghalt. Ő azonban már 1950-ben gondoskodott utódjáról, amikor is titokban **Hlad Ladislav**ot püspökké szentelte Litomerice-n. Hladot azonban 1960-ban letartóztatták és elítélték 9 esztendő börtönbüntetésre. Mellesleg **Hlad** püspök beteg, úgyhogy kiszabadulása után csak a Caritas-házban tudott dolgozni. A hatóságok még így is megtiltották 1973-ban, hogy bárminő aktív egyházi tevékenységet végezzen.

5. Egyházmegye Hradec Kralove

Picha Möríc püspök 1956 november 12-én meghalt, helyét azóta sem sikerült betölteni. A neves teológus, **Dr. Otcanasek Karel** volt utódaul kijelölve, sőt felszentelve. Ehhez a hatóságok sosem járultak hozzá. Így az utód kénytelen a határmenti községben, **Trmicen** mint falusi plébános tevékenykedni.

6. Brünni egyházmegye

Dr. Skoupy Karel püspök 1972 február 22-én bekövetkezett halála óta üres.

7. Trnavai egyházmegye

Dr. Lazik Ambroz püspök 1969 április 20-án történt elhalálozása óta nincs püspöke ennek az egyházmegyének sem. **Dr. Gabris Gyula** apostoli adminisztrátort 1973-ban iktatták be. Ő tartózkodik mindenféle politikai állásfoglalástól és aktivitástól, így máig a helyén maradhatott.

8. Nyitrai egyházmegye

A magyar **Dr. Pásztor József** 1973 óta residál mint püspök. Politikailag óvatosan laviroz.

9. Püspökség Roznava (Rozsnyó)

Dr. Pobozny Róbert halála óta, azaz 1972 június 11. óta, nincs főpapja az egyházmegyének.

10. Kassai egyházmegye

Az utolsó püspök, **Carsky Josef**, elhunyt 1962 március 11-én. Egy utód kinevezésére azóta sem került sor.

11. Egyházmegye Spis

Vojtassak Jan volt az utolsó püspök, aki 1965 augusztus 4-én távozott az élők sorából. Miután őt 1951-ben a népbíróság ellenállás címén 24 évi fegyházbüntetésre ítélte, az egyházmegyéje már azóta vezető főpap nélkül volt.

12. Besztercebányai püspökség

Élén **Peranec Josef** püspök áll jelenleg, akit 1973-ban szenteltek fel püspökké. Sok köszönet nincsen a működésében, miután ő a rendszer kegyeltje, lévén ismert «békepap», aki a «Katolicki Noviny» vonalas folyóiratban is élénk propagandát fejt ki a «Pacem in Terris»-Mozgalom és így közvetve a regime érdekében.

13. Eperjesi görög-katolikus püspökség

1960 július 19-én elhunyt **Gojdic Pavel** püspök a Leopoldovi fegyházban, ahol életfogytiglani büntetését töltötte 1951 óta. Azóta az egyházmegye praktikus vezető nélkül van. Egyébként **Dr. Hopko Vasil** segédpüspök is elhunyt 1976 júliusában.

14. Ókatolikus püspökség Varnsdorf

1972 januárjában visszavonták az állami működési engedélyt **Podolak Augustin** püspöktől, eltekintve attól, hogy a háború alatt is be volt zárva. Az ötvenes években a cseh kommunisták újra börtönbe vetették, ahol elnyomorodott.

Fazit: Csak két aktív püspök van az egész országban, mindkettő Szlovákiában. Sok köszönet nincs benne. Egy püspökséget és két érsekséget apostoli adminisztrátorok kormányoznak, már amint arra módjuk van. Négy püspököt erőszakkal akadályoznak meg hivatása gyakorlásában.

Az elmúlt hónapokban nagy feltűnést keltett **Korec Jan** jezsuita páter esete, akit 27 éves korában, 1951-ben szenteltek titokban püspökké. Kilenc év alatt tudta hivatását titokban kifejteni. 1960-ban «leleplezték» és letartóztatták. Kilenc év börtönre ítélték. 1968-ban a «Prágai tavasz» idején rehabilitálták, de püspöksége vezetését azután sem vehette át. Pozsonyban egy városi üzemben volt kénytelen dolgozni. Később kiengedték Rómába, ahol a Pápa adta át személyesen a püspöki insigniákat. Ennek ellenére sem engedték meg Csehszlovákiában hivatása gyakorlását, sőt 1974-ben újra bíróság elé citálták és közölték vele, hogy korábbi büntetését maradéktalanul le kell ülnie. Miután súlyos tuberkolózisban szenved, később leszállították a büntetését és szabadon engedték. De ma is hordárként és kapusként dolgozik egyik pozsonyi pályaudvaron.

A rendszer mint második «istentelen» ország akar a történelemben bevonulni. Albánia már megelőzte! Az Egyház helyzete jelenleg Csehszlovákiában a legkilátástalanabb egész Szovjet Európában. Lehetetlen egy püspöki pásztorlevelet cenzúra nélkül kiadni. A magasabb klérus izolálva van az alacsonyabb papságtól! Mégis vannak bátor papok.

HORY LÁSZLÓ

19. MAGYAR PAX ROMANA KONGRESSZUS

Kedves Barátunk,

ismét Németországban tarjuk hagyományos húsvéti kongresszusunkat, a Rajna menti Königswinter-ben, Bonn közelében, április 11. és 17. között.

Idén folytatjuk több korábbi kongresszusunk alaptémáját, az ember egzisztenciális viszonyainak vizsgálatát. Az ember mint magyar (1972), az ember mint keresztény (1973), a személyiség kialakulása, fejlődése és szerepe a családban (1974) elemzése után mostani témánk:

E m b e r é s m u n k a .

Célunk, hogy a pszichológia, szociológia és teológia szakismereteinek átvétele után átgondoljuk és megbeszéljük, milyen szerepet tölt be a munka egyéni életünkben, munkacsoportok, viták a következő kérdésekről:

a témát bevezeti Dr. Komarnicki Egon a munka jelentősége az egyén életében (Dr. Táborosky Ottó)

az emberi lét szükségessége és a munka (Prof. Dr. Balla Bálint)

a munka teológiája (előadó felkérve) a munka és munkaerőlcis problémája a mai Magyarországon (előadó felkérve)

A korábbi évek kedvező tapasztalataira építve idei kongresszusunkon is fontos szerepet szánunk a munkacsoportoknak a kérdések feldolgozásában.

Szokásos kirándulásunkon meglátogatunk egy Rajna menti nagyüzemet, és megtekintjük a hajdani bergi grófság néhány nevezetességét.

A részletes programot majd közöljük. Érdeklődők jelentkezését szívesen látjuk. Minden jelentkezésre válaszolunk.

Részvételi díj — lakás és ellátás — egy- és kétágyas szobákban az egész hét tartamára: DM 180.—, ösztöndíjas diákoknak DM 90.—. Nem kereső családtagoknak és gyermekeknek kedvezmény megállapodás szerint. — A gyermekek felügyeletét biztosítjuk.

Szükség esetén — a befutó támogatásoktól függően — hozzájárulhatunk néhány résztvevő útiköltségéhez. Hozzájárulás levélben igényelhető (indoklással és a kért összeg megjelölésével) a KMEM főtitkáránál.

A húsvéti ünnepeket is Königswinterben töltheti: már nagypéntektől a kongresszusi házban lakhat és étkezhet, közben járhatja a látnivalókban gazdag környéket, hajókirándulást tehet a Rajnán, megtekintheti Bonnt és Kölnt. Nap penzió: DM 34.—, gyermekeknek DM 17.—. Kérjük, ha a kongresszus előtti napokra szobát és ellátást igényel, a jelentkezési íven a megfelelő helyen jelezze.

A viszontlátásig szíves üdvözlettel
A SZERVEZŐ BIZOTTSÁG

FIGYELEM!

A Mindszenty stációra adakozni lehet ezen a Postcheckkontón:
PScheckamt, 8 München, Nr. 90 00 806,
Ung. Oberseelsorge, Mindszenty-Station

A külföldi magyar jezsuiták új Tartományfőnöke

P. Arrupe, a jezsuiták általános rendfőnöke P. Hegyi Jánost nevezte ki a külföldön élő magyar jezsuiták tartományfőnökévé és 1977 március 25-én vette át hivatalát P. Ádám Jánostól. Az új provinciális székhelye Európában (München) lesz.

Arrupe jezsuita generális szerint a szerzet 30 ezer tagjának a közeljövőben is hasonló üldözéssel kell számolnia, mint már a múltban többször is. Lehetséges, hogy a rhodéziai gyilkosság csak a kezdet, mert a jezsuitákat — mondotta a generális — Latinamerikában, Kínában, Keleteurópa több államában és Afrika egyes területein is üldözik. Burmából és Irakból évekkal ezelőtt kiutasították őket, Mozambikban pedig teljesen megfosztották őket tevékenységük minden alapjától.

MAGYAR NŐVÉREK EURÓPAI LELKIGYAKORLATA

1977 aug. 15-től aug. 24-ig

Villers-la-Ville-ben, Brüsszeltől 40 km-re, az örökimádók lelkigyakorlatos házában. — Brüsszelből van jó vonatösszeköttetés. — Az elmékedéseket P. Benkő Antal SJ tartja. — Jelentkezni lehet: Magyar Kollégium (P. Matyasovich Henrik SJ), Blijde Inkomststr. 18. B-3000 Leuven. — Vagy: Sr. Rác Marianna, Bloemendalstraat 30, Vaals (L.), Nederland.

Az idei Templeton-díjat a Fokolaremozgalom alapítójának ítélték oda. Chiara Lubich 1920-ban született Olaszországban. Mozgalmát 1944-ben alapította, amely azóta az egész világon elterjedt és százezreket számlálnak követői között a nem-keresztény vallási közösségekben is. Mozgalmának sikerét alap gondolata magyarázza, amely szerint a szeretetre épülő élet nem illúzió, s hogy az emberek a nagylelkűség szellemében szolgálhatják és tűrhetik el egymást. A Templeton díj átadására ünnepélyes külsőségek között a londoni Guildhallban került sor.

L i n z .

A már közismert évi magyar lelki gyakorlatot nővérek részére a Szent Margit-Otthonban az idén nem tudják megtartani. A nyár folyamán nagyobb építkezési munkálatok lesznek szomszédos házukban, és így a lelkigyakorlathoz szükséges nyugalom igen meg lenne zavarva.

HIRDETÉSEK

MAGYAR KOLCSONKONYVTÁR

Többek kérésére közöljük, hogy a Landesbibliothek keretén belül működő

Magyar Könyvtár

szívesen fogadja minden Svájcban élő magyar-nyelven olvasni szerető jelentkezését. A könyvtár használata díjtalan. — A könyvek cseréje posta útján történik.

Jelentkezés magyarul írásban. Cím: Schweizerische Landesbibliothek Ungarische Abteilung Hallwylstr. 15. 3003 Bern

«TÉTÉNY»

UNGARISCHE SPEZIALITÄTEN

Inh. Oskar Bayer

München 2. Kreittmayer Str. 26.
Tel. 196393

Kapható még: Horváth János
München 2. Tumblinger Str.
beim Schlachthof

Debrői Hárslevelű	DM	5.75
Badacsonyi Kéknyelű		6.20
Badacsonyi Szürkebarát		6.20
Soproni Kékfrankos		6.—
Domoszlói Muskotály		6.20
Domoszlói Tramini		6.50
Villányi Burgundi		6.20
Hajósi Cabernet		6.20
Tokaji Aszu 4 Puttonyos		12.80
Téliszalámi		20.—
Paprikás csabai		18.—
Gyulai kolbász		17.—
Süli kolbász		14.—
Süli debreceni		12.—
Kalocsai tarhonya 4 tojásos 1/2 kg		2.50
Nagykocka tészta 8 tojásos 1/2 kg		2.95
Lebbencs 8 tojásos 1/2 kg		2.95

Uvegárut nem postázunk.

38 éves, 168 cm magas, minden káros szenvedélytől mentes, zenét és utazást kedvelő jó anyagi feltételekkel, keresem 40 éves korig annak a magyar hölgynek az ismeretségét házasság céljából, aki megvidámitaná nagy magányomat. «Hol vagy boldogság» jelígre kérek választ az Életünk Gazdasági Bizottságához, 8 München 81, Oberföhringerstr. 40.

Balaton-Almádiban, Luther u. 7. szám kiadok szobát nyaralásra. Választ budapesti címekre kérek: Nagy László, 1115 XI. Petzvál József u. 9/a. Tel. 00361-453-228

Dino (Lugano közelében) Magyar Penzió, olcsó, kényelmes, jó levegő, teljes csend és nyugalom!
R. + G. Pálházy Casa Aurora
CH - 6967 Dino, Tel. 091 91 39 79

HAZAI HENTESÁRU

1 kg paprikás kolbász grillsütésre vákuumcsomagolásban	DM	16.—
1 kg paprikás szárazkolbász		15.—
1 kg paprikás frissen füstölt kolbász		13.—
1 kg rizses véreshurka		8.80
1 kg májashurka		8.80
1 kg vastag húsos szalonna		9.60
1 kg paprikás tokaszalonna		8.80
1 kg disznósajt		10.60
1 kg füstölt sonka		18.—
1 kg füstölt sertésborda		8.80
1 kg füstölt csülök		8.80
1 kg friss tepertő		12.—

Utánvétellel és csak belföldre szállítunk; 5 kg-on felüli rendeléseknél portómentesen és csupán az expressz-díjat számítjuk fel.

Taubel Mihály hentesmester
Peter-Rosegger-Str. 3
D - 6710 Frankentahl
Tel.: 06233/62 69 3

«MUSICA HUNGARICA»

Magyar köyv- és hanglez kiállítása
Stuttgartinban

1977 ápr. 30. 10 órától máj. 1. 16 óráig,

amelyre mindenkit szeretettel meghívunk. — Cím:

Stuttgart-Bad Canstatt

Waiblingerstr. 27. Kolpinghaus.

A ház étterme a látogatók rendelkezésére áll.

A kiállítás keretén belül bemutatjuk úgy a hazai, mint az emigrációs könyvek és hanglezek legjavát, valamint az újdonságokat.

Daruvar: A Feldarabolt Magyarország «Trianon» köve	DM	40.—
Daruvar: «Trianon» (németül) f.		25.—
Szoltsenyicin: Gulag sziget-csoport II.		32.—
Mitchell: Elfújta a szél I-III.		24.—
Nyíró: Uz Bence		17.—
Nyíró: Kopjafák		15.—
Claire Kenneth könyvek raktáron!		
Zilahy: Valamit visz a víz		13.—
Illyés Elemér: Erdély változása, II. bővített kiadás		36.—
Mécs L. Vissza a csendbe, versek		32.—
Kérje díjtalan katalógusunkat!		
Musica Hungarica, Agnesstr. 45.		
8 München 40. Tel. 089-180-911		

Rupp László hites törvényszéki fordító vállal fordításokat magyarról németre és németről magyarra.
D - 8000 München 1, Postfach 162.
Tel. 089/3002162

Bécsi magyar ügyvéd, Dr. Éva Mária Barki-Bekő, új ügyvédi irodája:
1040 Wien, Operngasse 36
Tel. 57-52-40

HIRDETŐINK TÁJÉKOZTATÁSÁRA:

Hirdetéseket csak a hirdetési díj be-
küldése után közlünk. Kiseb-
b hirdetések ára: 25 DM; házassági hirdetések:
30 DM + 5 DM portóköltés, nagyobb
hirdetések ára 40 DM vagy azon felül.
A hirdetést a megfelelő díjjal együtt az
alábbi Címre kérjük:

«ÉLETÜNK»-ADMINISTRATION

8 MÜNCHEN 81 --- Tel. 089/98 26 37

Oberföhringer Str. 40.

Postscheckkonto: Kath. Ung. Seelsor-
ge, Sonderkonto, Postscheckamt Mün-
chen Nr. 606 50-803.

A Nyomda nem fogad el hirdetést!

Diószeghy Tibor hites tolmács és fordító
(magyar-német és német-magyar) Né-
metországban tanácsadás állampolgár-
sági és menekültügyi kérdésekben,
peres ügyekben segít.

D - 404 Neuss, Daimlerstr. 249.

Tel. 02101/541317

Sebő gépjárművezető iskola,

Hauptstr. 17, D - 7302 Ostfildern

4 Kemnat, Tel. 0711/459604

Magyar nyelvű oktatás, bentlakásos
1-2 hetes tanfolyam! Az NSZK-ban la-
kók részére a vizsgázás is magyarul
történik.

F i g y e l e m ! — Változás kedvéért
kölcsonos alapon kicserélhetnök hét-
végi nyaralónkat 2-3 hétre. Nagy ker-
tem, kényelmes lakásom van a Fekete-
erdő mellett, Stuttgarthoz közel. Vá-
laszt «Kistanya» jelígre kérek az
Életünk Gazdasági Bizottságához,
8 München 81, Oberföhringerstr. 40.

Jurth Attila törvényszéki hites tolmács
magyar-német és német-magyar for-
fordítások elkészítését illetve hitelesi-
tését vállalja:

Salzgries 16/8, A - 1010 Wien.

Tel. (022 2) 63 30 344

Németországban élő, egyedülálló, 65
éves magyar nyugdíjas, német állam-
polgár, káros szenvedélyektől mentes,
rendezett anyagi körülményekkel, ke-
res hozzá illő hölgyet házasság céljá-
ból. Kérek esetleg fényképes választ
«Bizalom» jelígre az
Életünk Gazdasági Bizottságához,
8 München 81, Oberföhringerstr. 40.

«200 Tollsuhintás» — Burg Kastl diák-
jaiért 1977 — Kova László költő kö-
tetenként 6.— DM-t utal át egy kastli
diák támogatására. Így közel 200 kötet
után 1 diák 5 havi ösztöndíjat kap.
Felüljegyzéssel, a költő dedikációjá-
val kerül könyvespolcára! Megrende-
lés: Kova László, Blumenstrasse 27,
7 Stuttgart 1. W.Germany.
Postscheckkonto: Stuttgart, 557
74-700.

METROPOLITAN VERLAG

Szerday Sándor

CH - 4142 Münchenstein, Teichweg 16
DM. sFr.

- Biblia (Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás) 1471 oldal 45.—
Magyar népballadák 764 oldal 13.—
Benedek Elek: Világszép nádszalkisasszony 10.—
Unger-Szabolcs: Magyarország története 13.—
Diehl: Vasarely (Színes album) 40.—
Baktay Erwin: Indiai regék és mondák 12.—
Dallos Sándor: A nap szerelmese + Aranyecset (Munkácsy) 44.—
Karinthy Frigyes: Heuréka 11.—
Karinthy Frigyes: Görbe tükör 14.—
Margaaret Mitchel: Elfújta a szél 24.—
Zilahy Lajos: Valamit visz a víz 13.—
Gál György Sándor: Operettek könyve 20.—
Uráli népek (Nyelvrokaink kultúrája és hagyományai) 29.—
Boros-Rapcsányi: Vendégségben öseinknél 31.—
Zsigray Julianna: Tragikus keringő 21.—
Passuth László: A sasnak körme között 24.—
Passuth László: Sárkányfog 32.—
Passuth L. A biborban született 23.—
Passuth L. Fekete bársonyban 20.—
Tóth Árpád összes versei, versfordításai, novellái 12.—
A magyar nyelv történeti etimológiai szótára 262.—
Krúdy Gyula: Rákóczi harangja 11.—
Kérje könyvek, hanglemezek, folyóiratok 1977 évi katalógusát.

Luft János szállító cége

költözködési munkát vállal. Ruha, stb. csomagolásához szükséges ládákat is kölcsönöz. Tel. 351 1337
8 München 50, Johann Emmer Str. 5.

Magyar-német és német-magyar fordításokat

olcsón és gyorsan elvégez, magyar-nyelvű okiratairól hitelesített másolatot készít és — másnyelvű okiratok fordítását korrekten elintézi —
W. Divy hiteles fordító és tolmács.
D - 799 Friedrichshafen, Linderstr. 50.
Tel. 07541/71391

Kedves Honfitársak! Megnyílt München első magyar borpincéje. Mindenkit örömmel várunk. — Címünk: Tokajer Keller, München 19, Rotkreuz Platz 2/a (Donnersbergerstr. sarkán). Nyitvatartás 18 órától 01.30 óráig. Szerda szünnap. Tel. 169 668. Tulajd. Inoka Miklós

AZ ÉLET KÖNYVÉBŐL

A KERESZTSÉG SZENTSÉGÉBEN
RÉSZESULTEK

Belgiumban:

Grünwald Alexander, 1977 jan. 15-én, Brüsszelben
Grünwald Elisabeth, 1977 jan. 15-én, Brüsszelben

Németországban:

Matuska Viktória, M. William János és Wernke Eugenia leánya, Münchenben
Kaizinger Fábán Tibor Albert, K. Albert és Tölgyes iMarika fia, 1977 jan. 26-án, Münchenben
Sövényházi Csaba, Sövényházi Mihály és Gere Terézia fia, 1977 márc. 10-n, Münchenben

Svájcban:

Ambrus Vinciane, 1977 február 28-án, Lausanne-ban

EGYHÁZI HÁZASSÁGOT KÖTÖTTEK

Ausztriában:

Dóczy Mihály György és Anneliese Zotter, 1977 febr. 26-án, Bécsben

Belgiumban:

Dr. Varga József és Varga Éva, 1977 jan. 29-én, Brüsszelben

AZ ŐRÖK HAZÁBA TÁVOZTAK

Ausztriában:

Gass József, 68 éves, 1977 febr. 7-én, Bécsben
Sárközi Dezső, 54 éves, 1977 febr. 15-én, Bécsben
Györi Istvánné sz. Dorfmeister Franciska, 74 éves, 1977 febr. 25-én, Bécs

Németországban:

Baranyay Lőrinc Gusztáv, 92 éves, 1977 márc. 21-én, Münchenben
Dr. Rejtő Gyula, 95 éves, 1977 márc. 5. Kölnben

Svájcban:

de Muray Alan, 75 éves, 1977 jan. 26. Lausanne-ban
Gulyás János 5,4 éves, 1977 febr. 18-án Morges (VD)
Nagy József, 49 éves, 1977 márc. 6-án, Renens (VD)

A Miasszonyunkról nevezett Szegény Kalocsai Iskolanővérek Társulata és a római Szent István Zarándokház szomorú, de Isten akaratában megnyugodott szívvel jelentik, hogy

Zemplén Éva M. Mediatrix Anya

a Társulat Általános Főnöknője, rövid szenvedés után 1977. március 7-én visszaadta nemes lelkét Teremtőjének. Temetése szentmise keretében 1977 március 11-én pénteken délelőtt 10 órakor volt a Szt. István Ház kápolnájából.

Horváth B. Kristóf iskolatestvér-igazgató, volt tanítóképzőintézeti tanár 1977 január 20-án, 82 éves korában Szatmárnémetiben meghalt. Ugyanott temették.

EMANUEL BÉLA FESTŐMŰVÉSZ
1896 — 1976

November közepén hagyott itt bennünket. Még résztvett az október 31-iki magyar szentmisén, mint azt olyan kitartó állhatatossággal tette mindig.

Alfortville-től a magyar misszióig az út vasárnapokon, az autóbusz és metró igénybevételével, legalább ötven óra ép és egészséges embernek is. Neki 80 évével, meggyengült lábaival a háromszorosát jelentette. De éltető eleme volt a misszióknak. Itt érezte jól magát. Mint kiváló társalkodó kellemesen elszórakoztatta mindig hallgatóságát, különösen a pár év előtti frissebb egészségi állapotában, mely sajnálatosan az utóbbi években hanyatlani kezdett.

Tehetségét korán elismerték s már fiatalon tanársegéd. Párizs-környéki kiállításokon díjakat nyert festményeivel, pasztelljeivel és rajzaival. Nyaranta átment Angliába portrékat festeni s ez képezte szerény jövedelmének jelentősebb részét itt Párizsban. Hitt a művészetben. Vallotta, hogy komoly és elmélyült mesterségbeli tudás nélkül nem születhet mestermű. Magasfokú rajztudásával látszólag könnyedén vetette papírra és vászonra ötletes kompozícióit, főként vallásos tárgyú tollrajzait és olajfestményeit, de nem engedte meg magának az üres virtuózkodást. Realista volt a szó nemes értelmében. Távoltartotta magát a divatos szélsőséges irányoktól.

Kedvenc témája volt éppen a karácsonyi ünnepkör. Pásztorai eredeti kucsmás magyar típusok, akik akár csak a Nagyalföldről lépnének a képeire. A gazdag karácsonyi variációk mellett Krisztus, az emmauszi tanítványok és a skót tengerpart szerepelnek képein leggyakrabban.

Az utolsó magyar szentmiséjén meggyónt és nagybuzgón megáldozott s azután kicsoszogott s átment az örökévalóságba. R.I.P. (P. Ruzsik Vilmos)

HONGRIE 56-76

Francia nyelven szól a történelmi nemzet az elnyomott «földrajzi» nemzet helyett.

200 oldalon ismerteti a könyv a magyar 1956-os forradalom politikai és irodalmi visszhangját és a magyarság sorát egész napjainkig.

Ajándékozzuk meg vele francia nyelven beszélő barátainkat. Rendelje meg: **Dr. Ernest Tóttösy, 1200 Bruxelles, 3 Avenue Lambeau (Belgien) címen.** Ára (portóval együtt) 250 BF, 33 FF, 18 SF, 18 DM, 8 \$.

Számozott — kereskedelmi forgalmon kívüli példány a fenti ár kétszerese.

Rövid hírek

Romániában a legújabb, de még nem végleges felmérések szerint több száz ortodox templom rongálódott meg, vagy dőlt teljesen össze a földrengés következtében. Egyedül Bukarestben 40 templom és az ortodox teológiai intézet vált majdnem teljesen használhatatlanná. A római katolikus templomokat és egyházi intézményeket ért károkról még nem érkezett jelentés.

Slipyj kardinális, Lemberg érseke nemrég ünnepelte 85. születésnapját. A római Szent Sophia templomban 12 ukrán pap részvételével koncelebrációs szentmisét mondott. Az ünnepi szertartáson több magasrangú egyházi és világi méltóság volt jelen.

Frank Hurley, Alaszka püspöke repülőgépen látogatja 4500 lelket számláló egyházmegyéjét. Hívei 900 km-es sávon elszórtan élnek. A pásztor repülőgépével évente több, mint 60.000 km-t tesz meg. Frank atya 1971 óta püspök és egyházmegyeje területén jelenleg 13 lelkész segít a lelkek gondozásában.

Lourdesban a jelenések 119-ik évfordulóján a zarándoklat vezetők is találkozózt tartottak. 300 résztvevő foglalkozott a betegek problémáin kívül főleg az ifjú zarándokokat érintő kérdésekkel. 1976-ban 3 millió 800 ezer zarándok járt Lourdesban, 7 %-kal több, mint az előző évben.

Lengyelországban az elmúlt hetekben Wyszynski primás-kardinális beszédeinek, prédikációinak hamisított kiadásai kerültek forgalomba. A szöveget hol rövidítésekkel, hol pedig beszúrásokkal változtatták meg s azt a látszatot keltették, mintha az állam és az egyház viszonyában minden a legnagyobb rendben lenne. Hasonló zavarkeltések már a korábbi években is előfordultak.

Teresa anya nővérei megkezdték működésüket a Fülöp-szigetek fővárosa, Manila nyomornegyedeiben. A telket és a három épületet, amelyben egy gyermekétkeztető, orvosi központ és ifjúsági ház kapott helyet, az elnök felesége ajándékozta a nővéreknek. A központ ünnepélyes átadását és felszentelését a manilai érsek végezte.

Dánia egyetlen katolikus egyházmegyéjében mintegy 16 ezer hívő fizet egyházi adó-hozzájárulást, közülük 5 ezer önkéntesen. Az adófizetők száma majdnem teljesen megegyezik a rendszeresen templomba járó hívők számával.

Az olasz bíborosok lemondtak arról a kiváltságos jogukról, hogy ingyen utazhattak vonatokon, hasonlóan az olasz parlament tagjaihoz. Elhatározásukat hivatalosan közölték az olasz hatóságokkal. A bíborosok utazási ked-

vezménye 1815-re, a Bécsi Kogresszus idejére nyúlik vissza, amikor még egy uralkodó herceg jogait élvezték. Ezt a jogot az 1929-ben kötött Lateráni Szerződés is megerősítette és napjainkig érvényben volt.

Montreuxben tartják május 14-20. között az 5. Nemzetközi Keresztény Filmhetet. A TELLUX katolikus filmcsoport már kijelölte a bemutatón résztvevő filmjeit. Közöttük egy columbiai dokumentum-film, egy francia portréfilm, egy délafrikai film, továbbá az északírországi ökumenikus békemozgalmról szóló film is szerepel.

A Gregoriana pápai egyetem nemrég ünnepelte fennállásának századik évfordulóját. Ebből az alkalomból ünnepi kongresszusra került sor, amelyen 400 egyházjogász vett részt az egész világról. Több előadás hangzott el, így pl. a polgári házasságban élők lelki gondozásának kérdéseiről. Az egykori diákok nevében a münsteri segédpüspök mondott köszönetet a Gregoriana tanárainak, nevelőinek.

A Missio és Misereor Nyugatnémetországból nagy összeggel támogatja az Egyiptomban élő keresztény arab, főleg szántó-vető parasztság iskoláztatását. Egy 1941-ben alakult egyesület jelenleg 21 szociális központot, 60 betegálmást és közel 60 iskolát tart fenn. Számukra külön kiképzésben részesülnek tanítók és tanárok, mert különösen a nyelvi nehézségeket kell leküzdeniök, ugyanis több nyelven, így pl. latin, maronita, szír, kopt, kaldeus nyelven is kell oktatniok.

Az ausztrál TV-adásában egy katolikus lelkész az «Isten gyermekei» nevű szektától óvta a szülőket és fiatalokorú gyermekeiket. A szekta tagjai ugyanis főként kiskorúak között toboroznak és arra igyekeznek rávenni őket, hogy szakítsanak családjukkal, az iskolával és minden társadalmi kötöttséggel. Számítalan ismertté vált esetben a gyermekek nagy része a lelki kényszer hatása alatt később ideggyógyintézetekbe, az utcára, vagy alvilági bűnözők társaságába került.

Thomas Morus angol reneszánsz-humanista 500 éves jubileumi ünnepségeire nagy előkészületek folynak a franciaországi Angersben. Itt van ugyanis a katolikus akadémián a Thomas Morus-barátok világegyesületének központja. A világtalálkozóra anglikán tudósok, történészek, kutatók érkeznek Európából és az Egyesült Államokból is.

Az Életünkben megjelent írásokért minden tekintetben azok szerzői felelősek.

Hogyan lehet előfizetni az Életünkre?

Az Életünk terjesztői

a helyi magyar lelkészek; ők küldik meg kívánatra a lapot a területükön élő híveknek.

Az előfizetési díjat, mely 1975 január 1-től

14.— svájci frank,

vagy annak megfelelő más valuta, az illetékes magyar lelkészeknek fizessük be.

Csak onnan forduljunk

közvetlenül a kiadóhivatalhoz, ahol a lelkész hiányzik, vagy valami oknál fogva nem terjesztője a lapnak.

Európán kívüli rendeléseket

a központi hivatal intéz;

Címe:

Életünk (Unser Leben)
Frongartenstr. 15.
9000 St.Gallen (Schweiz)

Az előfizetés tengerentúlra is

14.— svájci frank, ha azonban légipostával kéri valaki a lapot, 25.— svájci frank, vagy annak megfelelő más valuta.

Életünk

Az európai magyar katolikusok lapja

Felelős szerkesztő és kiadó:

Dr. Vecsey József

Szerkesztőség és nyomda:

Ungarische Buchdruckerei,
9000 St.Gallen, Frongartenstr. 15.
(Schweiz)

Telefon: (071) 22 55 28

Előfizetés egy évre: 14.— svájci frank
más országban ennek megfelelő valuta
Egyes szám ára 1.20 svájci frank.

É l e t ü n k — Unser Leben
Monatschrift für die ungarischen
Katholiken in Europa

Redakteur und Herausgeber:

Dr. Josef Vecsey

Redaktion und Druck: Ungarische
Buchdruckerei, 9000 St.Gallen,
Frongartenstr. 15. (Schweiz)

Telefon: (071) 22 55 28

Kto. Krt. 603 Ungarische Buchdruckerei
Sparkassa der Administration
St. Gallen.

Bezugspreis jährlich: 14.— Sfr.

Lapzárta a hónap 15-én, hirdetéseket pedig csak a hónap 12-ig fogadunk el!